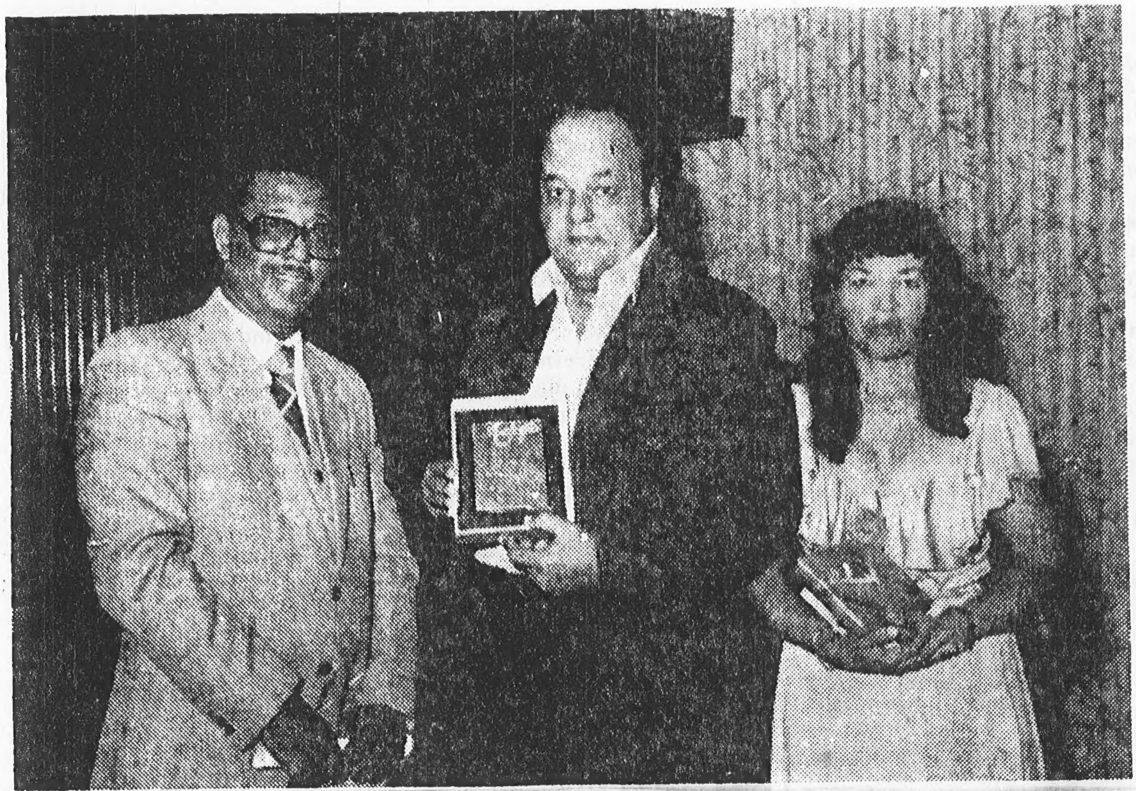
STICUSA KNIPSELKRANT 13

Amigoe
MAANDAG 7 NOVEMBER 1983

WILLEMSTAD- Zondagmiddag werd de bekende Curaçaose musicus Errol'Toro' Colina door de Ko-Afingita geeerd voor al zijn bewezen diensten op muziek-gebied. Uit handen van Oswin'Chin' Behilia ontving Colina, in gezelschap van zijn vrouw, de onmderscheiding.

De Beurs
Dinsdag 8 november 1983

KOMENDE LEZINGEN DE LA TRY ELLIS-CYCLUS AAN UNA

WILLEMSTAD -- In het kader van de Ch. de la Try Ellis-cyclus zullen in 1983 de volgende lezingen worden gehouden.

Woensdag 9 november 1983: Mr. J.R. Meijeringh, (president van de Strafkamer der Arrondissements-rechtbank te Assen, Nederland: "Onrechtmatig verkregen bewijs in strafzaken."

Donderdag 24 november'83: Prof. Mr. G. van der Burght, (hoogleraar in het notariele recht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam): "Ach en wee over het nieuw BW". (over de invoering van een nieuw Burgerlijk Wetboek op de Nederlandse Antillen).

Donderdag 8 december '83: Prof. dr. A.G.M. van Melsen (hoogleraar in de filosofie aan de Katholieke universiteit te Nijmegen): "Wetenschap en maatschappij'".

Amigoe
MAANDAG 7 NOVEMBER 1983

Jubileumconcert Orfeon Allegro

WILLEMSTAD- Vanwege te hoge prijzen die door de parochie van Brievengat worden gevraagd, zal het koor Orfeon Allegro haar jubileumconcert in de kerk van Santa Familia vieren, waarmee een traditie wordt gebroken, aldus een communiqué.

Op 22 december viert het koor, onder leiding van Rignald Yankey, haar derde lustrum met een kerstconcert om half negen 's avonds in de kerk van Santa Familia.

Tijdens dit concert zullen ondermeer gezongen worden: fragmenten uit Die Friedenmesse van Gotthilf Fisher en kerstliederen in het Papiamentu met arrangement van broeder Salesius.

Kaarten zijn à 7,50 verkrijgbaar bij alle leden van Orfeon Allegro. De opbrengst van het concert zal worden bestemd voor sociaal werk in de parochie van Santa Familia.

Het bestuur van Orfeon Allegro raakte enige tijd geleden in discussie met de pastoor van Brievengat omdat deze te hoge prijzen vroeg om de kerk beschikbaar te stellen voor concerten van het koor. Als gevolg hiervan besloot Orfeon Allegro voorlopig maar geen concerten te houden in de kerk van Brievengat.

De andere Lauffer

Samenstelling: B. Jos de Roo

HET VERHAAL VAN RAUL ROMER (4)

EEN HEEL DUIDELIJK pessimistisch gevoel spreekt uit zijn gedicht: "Mi kontesta", dat hij schrijft in herinnering aan een gesprek met zijn vriend Tirso Sprockel op de rand van een put op Bonaire. Daaraan denkend heeft hij dit gedicht geschreven, waarvan ik het eerste couplet neem:

Nan di
Ku semper mi ta papia
Di tristesa
Ma mir'e
Kon ku bo ke
Y bisa ku frankesa
Kiko bida tin
Sino doló.

Dus: alles wat het leven te bieden heeft, is alleen maar smart en pijn. En hoe je daar ook mee omgaat, zegt hij even verder ook, het leven is alleen maar een grote wonde. Dat lijden in het leven noemt hij weer in een ander gedicht zoet lijden.

DOLO DUSJI
For di sjinisji di mi bida
M'a koba, saka un rosa,
Sinta kontempla su bunitesa.

Kon mi ke ganja?
Sigur m'a jora.

Ku man temblá
M'a karisia su blachinan
Ku lagrima
M'a laba tera di su kurpa
Ripitiendo mi refran beskein.

Pasaheronan ku ta mirami,
No kitami e plaser di sufri.

Als hij zegt, dat hij uit de as van zijn leven een roos heeft opgegraven en de schoonheid van die roos heeft zitten bewonderen, dan vraag je je af hoe hij die "sjinisji di mi bida" precies bedoelt. Vermoedelijk dat hij zijn leven hier al beschouwt als iets wat voor een belangrijk deel al voorbij is gegaan, maar niet op de meest aangename wijze. En daar heeft hij toch nog een roos tevoorschijn gehaald! En dan zegt hij: "Ik moet toegeven, ik heb gehuild. Want met trillende hand heb ik de blaadjes van de roos gestreeld, en met mijn tranen heb ik het zand van die roos afgespoeld, steeds weer op het beschimmelde refrein terugkomend. En mensen die langs komen en mij zien, ontnemen mij niet het plezier om te kunnen lijden".

Het melancholieke in veel van zijn gedichten moet natuurlijk wel een verklaring hebben. Of dat nou geweest is, dat hij vrij veel nare dingen in zi n leven heeft meegemaakt, of dat er in hem toch een weemoedige trek te vinden moet zijn geweest, dat weet ik niet. Merkwaardig is het wel dat je toch niet de indruk krijgt dat het weemoedige de boventoon voert, als je zijn verhalen leest, zoals die uit de tijd dat hij politie-agent was.

Maar in veel van zijn gedichten voert het weemoedige wél de boventoon. Als hij in een moeilijke periode is geweest, ik geloof in 1968, dan richt hij zich in een enkel gedicht ook direct tot God. En dan vraagt hij gewoon: "Zeg mij wat ik moet doen. Zeg dan toch wat". In een gedicht gedateerd 17 januari 1967 zegt hij het volgende:

Mi ta buskando algu pa yenami,
yena e bashi den mi paden.
Awor ku Abo mes no ke skuchami,
soledat a kita horizonte bai kuné.

Mi Dios, ta mi kastigu?
Tin motibu pa tur cos?

Dus: Mijn God, is dit soms een straf, is er een reden voor dit alles? En nog duidelijker komt dit naar voren in een ander gedicht uit die tijd "Orashon di ansha". Daarin vraagt hij aan God tenminste een teken te geven. Leer mij hoe ik naar het einde van mijn donkere weg toe moet gaan. Waarom ben je zo stil? Je stilte doodt mij in mijn twijfel. Overal heb ik een uitweg gezocht, maar aan het eind van iedere straat doemt plotseling een muur voor mij op. Hij zegt dat zo mooi: "muraya ta bòftami", een muur geeft mij een klap in het gezicht, dus daar bots ik tegenop. En als ik jou een stuk brood heb gevraagd, God, dan moet je mij geen stenen toewerpen. U moet mij niet wurgen in droefenis. U moet mij niet losrukken van je rank, maar hef mij op, geef mij de hand, zegt wat, dat ik weet wat je wil.

ORASHON DI ANSHA
Señor,
pakiko bo n'ta papia?
Mi ke tende bo zonidu;
ya m'a rende den mi ansha.
'Nami, tata, un señal,
siñami kon mi yega na final
di mi kaminda skur.

Señor,
pakiko bo ta muda?
Bo silensio ta matami den mi duda.
Mi sintí a rondia,
buska tur salida ku por tin.
Na kada fin
di kada kaya
un muraya ta bòftami.

Dios,
si bo tata
i m'a pidi pidasitu pan,
no dal mi ku barank'i pieda,
no chokami ku tristesa,
no bentami di bo ránka,
ma lantami, 'nami man
i papia,
pa mi sa ta ki' bo ke.

AMIGOE
DINSDAG 8 NOVEMBER 1983

Radio Caribe bestaat 28 jaar

WILLEMSTAD—Radio Caribe bestaat vandaag 28 jaar. Mede in verband hiermee hebben een aantal mutaties plaats gehad in de leiding van dit radio - station.

Yvonne Jamaloodin, tot nog toe hoofd van de administratie, is benoemd tot general manager, onder wiens verantwoordelijkheid de financiele en administratieve zaken ressorteren.

Erwin Martinez is benoemd tot manager, die personeels- en programmazaken, alsook de commerciele kwesties onder zijn hoede heeft..

In een uitgegeven persbericht zegt de directie van Radio Caribe veel dank verschuldigd te zijn voor de medewerking en steun, die gedurende de afgelopen 28 jaar uit alle lagen van de bevolking werden ondervonden.

Amigoe

WOENSDAG 9 NOVEMBER 1983

Regie, acteren en jeugdtoneel

Drie toneelcursussen

KRALENDIJK—Het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) organiseert voor belangstellenden een drietal toneelcursussen. Voor degenen, die geïnteresseerd zijn in regie, voor degenen die zichzelf willen bekwamen in het acteren en voor jeugdleiders die met kinderen toneelstukken willen opvoeren, heeft het CCB de medewerking weten te verkrijgen van Loes Witteveen, die in Nederland de theaterschool heeft gevolgd en nu op Bonaire stage loopt.

Het CCB beschouwt de aanwezigheid van mej. Witteveen als een unieke gelegenheid het toneelniveau wat op te schroeven. De cursus zal tien weken duren waarbij tweemaal per week les gegeven wordt. De eerste les zal op 28 november gegeven worden.

November vorig jaar gaf het CCB ook medewerking aan het initiatief van Grupo Teatral door de leider van de Colombiaanse groep Teatro Experimental de Barranquilla aan te trekken. Guillen was als docent verbonden aan de Universidat Atlantico en bleek een van de belangrijkste toneelregisseurs van Noord Colombia. De belangstelling voor de cursus van Tehobaldo Guillen bleek redelijk groot, terwijl later de leider/regisseur van Grupo Teatral, Rudy Domacassé, zijn genoegen uitsprak over dit soort cursussen.

AMIGOE
DONDERDAG 10 NOVEMBER 1983

Mr. Smeets-stichting opgericht

WILLEMSTAD — Ter gelegenheid van zijn 45 - jarig ambts - jubileum is opgericht, de naar hem vernoemde mr. A.A.G. Smeets - Stichting, die studiebeurzen of aanvullende studiebeurzen zal verstrekken voor studie aan de juridische faculteit van de universiteit van de Nederlandse Antillen en beurzen voor het volgen van post - doctorale studies binnen of buiten de Nederlandse Antillen. Uit de fondsen van de Stichting, die bijeen zijn gebracht door het personeel van het notaris - kantoor Smeets, Smeets en Smeets in New York, Curacao International Trust Company en aanverwante kantoren in Nederland, de Verenigde Staten en Panama, Curacao Banking Corporation en Curacao International Computer Services, zullen ook wetenschappelijke publicaties worden gefinancierd of bekroond.

Het personeel van het notaris - kantoor heeft het begin - kapitaal van meer dan 12.000 gulden voor de Stichting bijeengebracht. Mr. A.A.G. Smeets heeft toegezegd dit bedrag te zullen verdubbelen. Ook zijn giften binnengekomen van personen en organisaties, die mr. Smeets hebben willen huldigen door een bijdrage aan de Stichting te geven.

De Beurs
Donderdag 10 november 1983

UNA-concert zaterdagavond

WILLEMSTAD -- In het kader van muziek-uitvoeringen aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen is er op zaterdagavond 19 november 1983 wederom een concert met Frank Davelaar (zang) en Robert Rojer (piano).

Er zullen stukken ten gehore worden gebracht van o.m. Beethoven, Handel, Hayden, Grieg en Mahler.

Een ieder is van harte welkom Aanvang 20.30 uur in de aula.

Amigoe

DONDERDAG 10 NOVEMBER 1983

Sociaal-culturele postzegels

WILLEMSTAD-Er is een brochure verschenen over de vier sociale en culturele postzegels, die op 22 november uitgegeven worden. In de brochure wordt de historie van de pre - colombiaanse ceramiek - afbeeldingen op de zegels beschreven. De afbeeldingen bestaan nog in het Volkenkundig Museum in Leiden en in het Archeologische en Antropologische Instituut van de Nederlandse Antillen. De postzegels zullen zolang de voorraad strekt, maar uiterlijk tot 21 januari, verkrijgbaar zijn.

De Beurs
Woensdag 9 november 1983

Mis van Mozart wordt herhaald

WILLEMSTAD - Op veler verzoek zal het gemengde Bachkoor op zondag, 20 november (feest van Christus Koning) 's morgens om 9 uur de dienst in de kathedraal op Pietermaai opluisteren met de Missa Brevis in H-moll van Mozart.

Deze mis werd reeds uitgevoerd op 16 oktober jl. ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de kerk die tegelijk 25 jaar kathedraal is, wat samenvalt met 25 jaar eigen bisdom.

Aangezien velen in de stampvolle kerk geen plaats meer konden bemachtigen, wordt hun opnieuw de kans geboden om deze fraaie muziekmis, gezongen ter ere van Christus Koning, te komen beluisteren.

Koor

Het Bach-koor werd opgericht in het voorjaar van 1981 door organist pater Pim Janssen, die vond dat voor christenen die niet meer worden aangetrokken door de traditionele kerkdiensten op Goede Vrijdag, een speciale dienst in de avonduren wellicht op zijn plaats zou zijn. Deze dienst bestond uit het in gedeelten voorlezen van het Lijdensverhaal, afgewisseld met gezongen fragmenten uit Bach's Matthäus-Passion. Het experiment sloeg in als een bom: er kwamen honderden mensen op af! Spontaan ontstond de naam Bachkoor.

Het jaar daarop vertrouwde Pim Janssen de leiding van het koor toe aan Frank Francisca, de onbetwiste "primus inter pares" onder de plaatselijke dirigenten.

Langzamerhand gaat deze Muzikale Meditatie een traditie worden, waarbij telkens nieuwe muziek uit de Matthäus wordt ingestudeerd, terwijl het kerkbezoek elk jaar toeneemt.

Aangezien het koor haar repertoire eveneens aan het uitbreiden is met werken van andere componisten, hoopt men in 1984 dit Bachkoor onder een meer algemene naam voor het voetlicht te brengen.

Amigoe
DONDERDAG 10 NOVEMBER 1983

CAVA verzorgt expositie van plaatselijke kunst

ORANJESTAD — Op 2 december houdt de Comision de Amistad Venezolano - Arubano, CAVA, in het kader van de viering van de 200-jarige geboortedatum van Simon Bolivar, een expositie van kunstwerken van enige lokale artiesten in het Cas di Cultura. De artiesten, die met hun kunstwerken aan deze expositie zullen deelnemen, zijn: Padu Lampe, Alida Martinez, Araceli Desmedt en Sofia Croes. CAVA, die als doel heeft de vriendschaps- en culturele banden tussen Aruba en Venezuela te versterken, in samenwerking met het Instituut van Cultuur op Aruba, zal in het begin van 1984 een gedeelte van deze kunstwerken in Caracas exposeren.

"Padu del Caribe", niet alleen bekend op musikaal gebied, zal een collectie van zijn recente schilderwerk exposeren waaronder een schilderwerk, met daarop de omslag van zijn aanstaande gepubliceerde boek in het Papiamento, genaamd "Ciencia acercando e mundo espiritual".

Alida Martinez, die van jongsaf talent bezit op schildergebied, zal ook met een speciale selectie van haar tekenwerk aan de expositie deelnemen. Zij nam aan diverse exposities deel zowel op Aruba als in Nederland, waar één van haar schilderwerken in de prijzen viel.

Voorts zal de artieste, Araceli Desmedt, met vier van haar fotografische werken aan de expositie deelnemen. Zij behaalde na vier jaren studie in Caracas haar graad van graphische tekenaarster, gespecialiseerd in het bewerken van stukken met diverse technieken door gebruik te maken van houtskool, pastelstift, kleurpotlood enz.

Door de grote interesse, die er nu is voor werkstukken van keramiek en porselein, zal een selectie van de werkstukken van Sofia Croes op de expositie zijn. Sofia Croes, een artieste met grote ervaring in deze kunst, beëindigde haar keramiek-studie in Venezuela, waarna zij een cursus op porcelein-gebied voor het bewerken van figuren, graferen, tekenen enz. in Miami volgde.

De expositie duurt van 2 tot en met 9 december en is dagelijks geopend van 7 tot en met 10 uur 's avonds. Tijdens de expositie is er muziek van de aquinaldogroep Aruba '83 onder leiding van mevr. Maruja Forero.

De Beurs
Donderdag 10 november 1983

Radio Victoria 25 jaar

ORANJESTAD -Op zaterdag 19 november aanstaande wordt het 25-jarig bestaan van Radio Victoria herdacht. In verband hiermee vindt die dag om zes uur 's avonds een ontvangst voor genodigden plaats in de Surfside.

Na afloop volgt een publiek concert in Cas di Cultura, waarin het Taiwan Quintet zal optreden samen met stafleden van Radio Victoria. Het Taiwan Quintet bestaat uit vijf Taiwanese zangers, die verbonden zijn aan het radiowerk van The Evangelical Alliance Mission in het Verre Oosten. Radio Victoria beschouwt het als een voorrecht gedurende de afgelopen 25 jaar opAruba te hebben mogen uitzenden.

Patienten schenken wandtapijt aan hospitaal

WILLEMSTAD - Het moment van de onthulling van het wandtapijt. Links een van de maaksters en rechts Zr. Margriet Bongers.

WILLEMSTAD – In de hal van het St. Elisabeth Hospitaal hangt een pracht van een wandtapijt, dat door een groep patienten –die in het St. Elisabeth Hospitaal hebben gelegenwerd gemaakt tijdens de handenarbeidlessen.

Zowel het St. Elisabeth Hospitaal als het Sanatorium hebben een Afdeling Bezigheidstherapie waar de patiënten, die zulks wensen, handenarbeidlessen kunnen volgen. De Afdeling van het Hospitaal staat onder leiding van Soeur Margriet (Bongers). Het wandtapijt, dat in een prachtige en prettige combinatie van verschillende kleüren is gemaakt, wil een gedachte van Zuster Margriet tot uitdrukking brengen. Deze gedachte is: "Curaçao in het schoon, een stukje natuur, speciaal de lieve mensen, die er wonen". Het brei- en naaiwerk werd door Zr. Margriet in haar vrije uren verricht, terwijl het knoopwerk onder haar leiding door een groep patiënten werd gedaan. Deze vervaardigsters hebben het wandtapijt geschonken aan het Hospitaal.

Ofschoon verschillende patiënten korte of lange tijd aan het tapijt hebben gewerkt, is er een groep geweest, die vanwege hun langer verblijf in het Hospitaal, het leeuwenaandeel hebben verricht. Deze zijn: Sharine Chue-Marelva Daal - Anna Matrona - Merlyn Scholastika - Esmeralda Pastor - Rosalinda Emerenciana - Gertruida Paulina - Helen Pieters - Joyce Eugenia - Zuster Anna Marie uit St. Maarten en de leerkrachten Candida Naar en Zuster Margriet-Bongers.

De Beurs Dinsdag 15 november 1983

Cursus voor pianisten door Harold Martina

WILLEMSTAD- De Curaçaose Kunstkring verzorgt in samenwerking met het Cultureel Centrum Curaçao van 23 november tot en met 1 december a.s. een cursus voor pianisten te geven door niemand minder dan Harold Martina.

Het inschrijfgeld voor deze cursus bedraagt slechts f 25,-. Inschrijvingen zijn mogelijk tot en met uiterlijk 18 december aan de Tamanacostraat 2 tijdens kantooruren van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 17.00 uur. Telefoon 79600.

Alle deelnemers moeten muziek van het blad kunnen lezen. De cursus zelf wordt gegeven in het gebouw van het CCC te Emmastad. De voertaal is engels. Er zijn in totaal 9 studiedagen, maar het is niet noodzakelijk deze alle bij te wonen.

Beurs
Maandag 14 november 1983

ORANJESTAD – Het instituut voor cultuur nodigde gisteren de ouden van dagen van het Michael Paviljoen en Huize Maris Stella uit voor een bezoek aan de tentoonstelling van gebruiksvoorwerpen van weleer, welke dezer dagen te zien is in het instituut. Vijftig ouden van dagen gaven gehoor aan de uitnodiging en werden verwelkomd door de gedeputeerde voor cultuur, Frank Croes. Er was ook een gro p van het Buurtcentrum Noord, dat zich voor de gelegenheid getooid had in kleding van weleer. De bezoekers werden onthaald op chocoladepinda's, terwijl men ook mais gemalen kon zien worden met echte ouderwetse molenstenen. De gedeputeerde onderhield zich geruime tijd met de ouden van dagen, die door Arubus naar en van het instituut voor cultuur vervoerd werden. De belangstelling voor de tentoonstelling is enorm en overdag brengen veel scholen een bezoek.

AMIGOE
DONDERDAG 10 NOVEMBER 1983

ORANJESTAD — Het Aruba - van - weleer herleefde in al zijn glorie in het Instituto di Cultura, waar een tentoonstelling over oud - Aruba werd geopend door gedeputeerde Frank Croes.

Er waren nogal wat artikelen te zien, die gebruikt werden in de tijd toen Aruba nog geen elektriciteit had. Zelfs een ouderwets strijkijzer ontbrak niet, evenmin als de stenen waarmee mais werden gemalen. Tot 15 november is de expositie van zes tot negen uur 's avonds geopend.

AMIGOE VRIJDAG 11 NOVEMBER 1983

Stinapa bij ged. Frank Croes:

Vogelplas, Yamanota en rifeilanden zorgenkinderen

ORANJESTAD — Het bestuur van de Stinapa Aruba had gistermorgen een eerste gesprek met de neiuwe gedeputeerde Frank Croes. Gesproken werd over de vele aspecten, de natuur aangaande, welke de Stinapa Aruba de nodige zorgen baren. Tijdens het gesprek werden aan de gedeputeerde een schriftelijk advies en voorstellen overhandigd.

Vooral de ontwikkeling van de Vogelplas te Bubali werd intensief besproken. De Stinapa herhaalde zijn wens dat deze ontwikkeling zal uitmonden in het creëren van een vogelparadijs, zowel ten behoeve van de lokale bevolking als de vele bezoekers aan het eiland. Hiervoor zijn alle bestanddelen aanwezig. De ontwikkeling hiervan dient ter hand te worden genomen. Echter moet dit wel met zorg en kennis van zaken worden gedaan.

De Stinapa wijst erop dat in deze moeilijke tijden alle mogelijkheden tot uitbreiding van de economie met aandacht moeten worden bekeken. Doch in geen geval moet het zo zijn dat projecten worden gerealiseerd zonder rekening te houden met mogelijke negatieve aspecten en gevolgen. De Vogelplas te Bubali maakt deel uit van de plannen ter ontwikkeling rond de hotels en stranden, vanaf Punta Brabo tot Barashi. Stinapa Aruba steunt soortgelijke initiatieven daar zij gebaseerd zijn op de verbetering van het milieu, economie enz. De stichting is van mening dat een goed geoutilleerde en beheerde vogelplas een aanwinst is ter vermeerdering van de intrinsieke waarde van dit project. In dit verband wijst de stichting naar de steeds meer groeiende internationale be-

zie verder p. 7

Vervolg Vogelplas

langstelling voor deze Vogelplas. Onze bestuurders dienen daarbij rekening te houden met eventuele ontwikkelingsplannen.

In een brief aan het Bestuurscollege geeft de stichting informatie over de Vogelplas. Een inventarisatie van de bezoekende vogels alsmede van de aanwezige vegetatie werd ondervonden, zomede een onderzoek met behoeve tot de vele andere facetten zoals hoeveelheid water, fluctuatie, verdamping enz. Een zeer belangrijk resultaat van het inventarisatie - onderzoek is wel dat het is komen vast te staan dat welk project dan ook dat de ecologie of de natuur in het algemeen aantast, een degelijke studie vooraf vereist is, opdat ongewenste en onherstelbare consequenties achterwege blijven.

Voorts sprak het stichtingsbestuur met gedeputeerde Frank Croes over de mogelijkheid tot realisatie van het nationale park Yamanota. Nadat dit project uitgewerkt werd, is het voorgelegd aan de Nederlandse regering ter financiering uit het ontwikkelingsfonds. Dit kon om verschillende redenen niet doorgaan. De Stinapa is van mening en zette dit ook aan de gedeputeerde uiteen dat dit project van dermate groot belang is dat het ook gerealiseerd moet worden, zij het dan uitgespreid over vele jaren. Zo zou dit project uit eigen begroting kunnen worden bekostigd, bijvoorbeeld door een deel van de credieten van de TAV hiervoor aan te wenden.

Ook overhandigde het Stinapa - bestuur aan de gedeputeerde een afschrift van een studie over de koraalriffen tegenover Seroe Colorado, waar jaarlijks duizend zeevogels (verschillende soorten ternen, meeuwen, bubis enz. waaronder zeldzame soorten behorende tot dit gebied), een periode doorbrengen en zelfs alhier nestelen en broeden. Deze eilandjes of koraalriffen werden gedurende het jaar intensief bewaakt. Dit om te voorkomen dat de vogels gestoord zouden worden en ook om meer gegevens te verzamelen ten aanzien van het gedrag van vogels, dat niet voldoende bekend is.

Een der resultaten van de aandacht was dat het broeden het aantal vogels positief beïnvloedde. Evenals de Vogelplas te Bubali kregen ook de rif - eilandjes internationale aandacht. Zo zelfs dat een plan werd opgesteld voor het beschermen van deze vogels door een wereldorganisatie voor dit doel, ICPB. Intussen heeft de Stinapa in verband met de vele werkzaamheden een eigen boot aangeschaft.

Het stichtingsbestuur benadrukte aan de gedeputeerde dat men rekent op alle steun van het college bij het werk van de stichting in het belang van Aruba. De stichting is voorstander dat algehele bescherming komt voor alle rif - eilandjes voor de Arubaanse kust. Dit om de lokale zeevogels de kans te bieden ongestoord te nestelen en te broeden zoals bijvoorbeeld de pelikaan.

FM-ZENDERS GAAN FUNKTIONEREN MIDDELS ZONNE-ENERGIE

WERELDPRIMEUR VAN RADIO HOYER OP DE TAFELBERG

WILLEMSTAD -- Gistermiddag werd de pers in de gelegenheid gesteld de nieuwe vestiging van Radio Hoyer N.V. op de Tafelberg te bezichtigen. Jacques Visser legde uit dat het een zenderhuis wordt van de twee FM-zenders voor Radio Hoyer. Zoals bekend heeft dit radiostation per 1 januari 1984 twee FM-frekwenties toegewezen gekregen voor simultaan uitzendingen van Hoyer I en Hoyer II radioprogramma's.

In de avonduren mogen deze frekwenties gescheiden worden, zodat Hoyer dan met 4 programma's in de lucht kan. Het zenderhuis is een ontwerp van Plan D2, en alles wat er in het zenderhuis komt aan techniek en ideeen is afkomstig van Industrial Electronics, "ons technisch wonderbedrijf" -- om de heer Jacques Visser te citeren- en genie van dit plan is Freddie Chumaceiro.

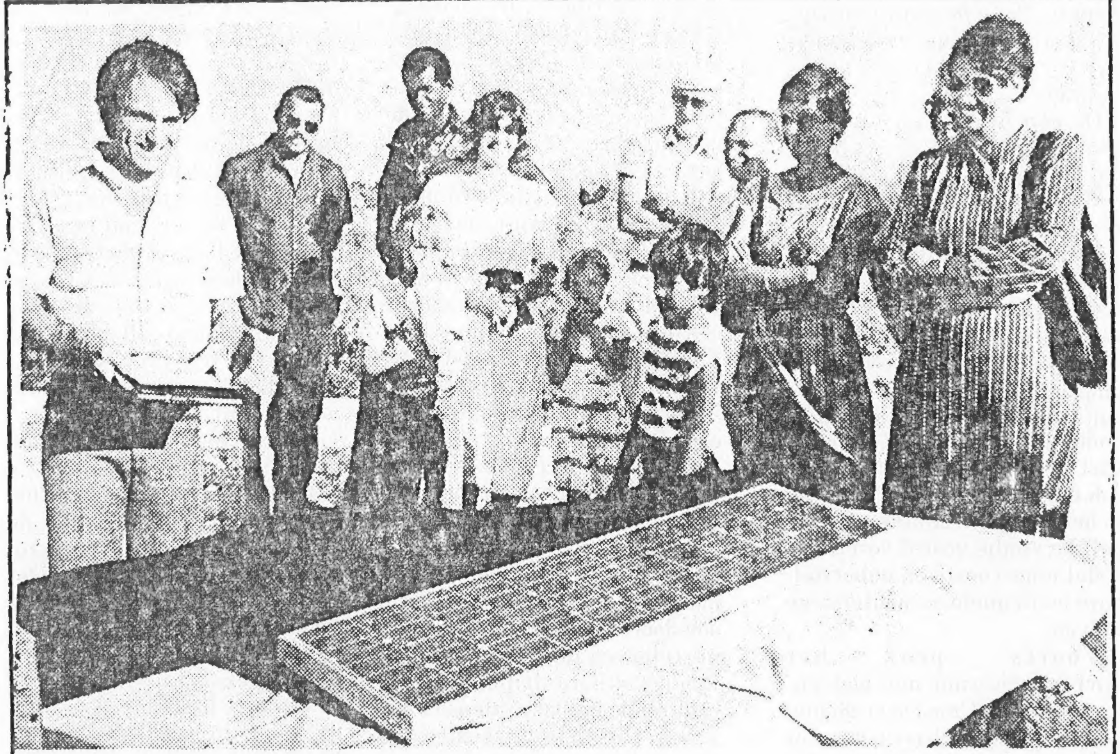
De heer Visser zei dat in de Hoyer redaktie men voorbeelden heeft van de meest schitterende speeches, die altijd uitgesproken worden bij openingen, eerste steenleggingen en andere gebeurtenissen. Wij hadden zo'n voorbeeld kunnen nemen. Wij hebben dit echter niet gedaan omdat het projekt dat t wij vandaag aan U willen presenteren ook niet een projekt is zomaar uit een file of uit een laatje", aldus Jacques Visser.

Zonne-energie

Op kleine schaal wordt zonne-energie in super-zonnige landen als de onze reeds gebruikt. Het is voor de eerste keer, zover hij heeft kunnen nagaan, in de wereld, dat zonne-energie aangewend wordt voor het doen funktioneren van zenders voor een FM-radiostation. Op het plateau van de Tafelberg komen binnenkort 128 zonne-panelen die de twee zenders voor Hoyer's FM-station moeten voeden. Door toepassing van een speciaal ontworpen gericht antenne-systeem is het mogelijk een effektief uitgestraald vermogen ERP van 5 kilowatt per station te krij-

z.o.z.

Vervolg Radio Hoyer

WILLEMSTAD -- Door het optillen van een zwart kleed stelden de dochters van Jacques en Helen Visser-Hoyer, Gwenny en Chantal de cassette-recorder in werking. Radio Hoyer's zenderhuis op de Tafelberg werd hierdoor officieel geopend.

gen, met gebruikmaking van 300 Watt zenders, legde Jacques Visser uit.

Naast het zenderhuis, dat gistermiddag officieel werd geopend, komt een ruimte voor batterijen. De energie opgewekt door de zonne-cellen wordt geleverd aan de batterijen die de zenders voeden. De opgewekte energie wordt opgeslagen in deze batterijen, die de zenders ook tijdens de avonduren en op dagen met onvoldoende zon operationeel houden.

Omdat zij de generatie van de toekomst zijn, vroeg Jacques Visser zijn dochters Gwenny en Chantal de cassette-recorder in werking te stellen door een kleed op te tillen.

Op 10 maart 1984, bij het 30-jarige jubileum van Radio Hoyer, worden op dezelfde plaats, de Tafelberg, de zenders in gebruik gesteld en zal dit uniek projekt werkelijkheid worden.

Jacques Visser noemde een aantal personen en instanties, zonder wiens medewerking dit projekt nooit tot stand had kunnen komen: Maduro & Curiel's Bank, Direktie Mijnmaatschappij, die toestemming gaf het projekt op de unieke Tafelberg te plaatsen, DROV, Departement van Luchtvaart, DOW, Grabowsky & Poort, Hakona, Berde N.V., Henny Zijdel en vele anderen. Twee personen wilde hij wel even weer in het zonnetje zitten, n.l. Willem Cijntje van Industrial Electronics en Hoyer's projektleider, Elton Lauf, die samen dagelijks "in het voor ons zo belangrijke zonnetje staan, op deze berg".

De Beurs
12-11-1983

KULTURELE AVOND IN CLUB BONARIANO

WILLEMSTAD-Morgen, 13 november 1983, wordt er om half elf 's avonds door de club Union Boneriano een kultureel programma georganiseerd.

Komedie, zang, dans ,voordracht, en muziek met als toegift Chiwawa en Chabul, zullen het geheel opluisteren.

Het programma is als volgt: Opening gevolgd door dans en voordracht van gedichten, Chiwawa en Chabul, zullen het geheel opluisteren.

Het programma is als volgt: Opening gevolgd door dans en voordracht van gedichten, Chiwawa en Chabul komedie: "Tasina sa pasa un waya" gedichten en optreden van het Koor Serenada.

Er volgt dan een pauze waarin de "Gaiteros Reyes" zullen optreden.

Na de pauze volgt er wederom komedie, zang door "Trio Azteca", dans en voordracht, Chiwawa ku Chabul, Grupo Folklorico Boneriano, Dans en voordracht van gedichten, en de Mariachi del Mar.

Na afloop is er nog gelegenheid om gezellig wat te konverseren in de ambiente van Club Union Boneriano.

Bijzondere uitvoering van de balletschool Ecole de Danse

WILLEMSTAD- Gisteravond werd in Centro Pro Arte een wel zeer bijzondere uitvoering gegeven door de balletschool Ecole de Danse van mevrouw Lucia Schnog de la Fuente. Met veel vaart en verve werd voor de pauze een feest van klank, kleur en vooral dans op de bühne gebracht, dat reeds na drie minuten het talrijke publiek in de zaal een open doekje ontlokte.

Dit was volkomen terecht want de originele opening, waarbij de ratten en muizen uit alle hoeken en gaatjes in de zaal tevoorschijn kwamen, was werkelijk overrompelend.

Geheel

Het geheel van de dansjes en balletten was verbonden door het sprookje van de Rattenvanger van Hamelen, die de stad uiteindelijk van de rattenplaag zou verlossen, maar nadat de beloofde betaling geweigerd was, ook de kinderen meelokte, die nooit meer terug zouden keren.

Met een schitterende mise-en-scène, waarbij decor en verlichting en het toneel zelf optimaal werden gebruikt werd in een werkelijk professionele vaart op Amerikaanse wijze het toneel voortdurend gevuld met telkens andere groepjes dansers en danseresjes, waarbij het nauwelijks opviel dat het slechts leerlingen waren die optraden.

Van de kleinste muisjes tot de grootste olifanten dansten de kinderen hun voorgeschreven balletten, die weliswaar niet helemaal feilloos werden neergezet, maar waarin het plezier van het dansen zeer duidelijk werd gedemonstreerd.

Of er nu volksdansen uit Israel of de Balkan,of folkloristische dansen van Curaçao, of jazz-balletten werden uitgevoerd alles ademde een reusachtig plezier in het dansen zelf uit en daarvoor verdienen de leerkrachten van de Ecole de Danse een flinke pluim!

Pauze

Het is volkomen ondoenlijk om maar te beginnen aan een opsomming van wat er zich allemaal in een flitsende vaart op het toneel afspeelt. Diegenen die deze voorstelling gemist hebben kunnen we slechts van harte aanbevelen om vanavond of anders volgende week de overige uitvoeringen te bezoeken, het is zeer beslist de moeite waard.

Na de pauze kwamen de oudere leerlingen en de leerkrachten van de school hun kunnen demonstreren. Jammer was het eigenlijk dat ook dit optreden niet was ingebouwd in het grotere stramien van de Rattenvanger.

Dat was best wel mogelijk geweest als men de pauze was begonnen nadat de kinderen, met een schitterende toneelvondst, in de berg verdwenen.

Voor de groteren was dan beslist ook plaats geweest in de circusvoorstelling , zij het met andere dansen dan nu gebracht werden.

Paul Jenden demonstreerde dat hij zeer expressief kan dansen, waarbij hij tevens blijk gaf ook als mime-speler goed uit de weg te kunnen. Technisch was het dansen na de pauze van bijzonder hoog gehalte en het publiek kon op die wijze met eigen ogen zien dat ballet een bijzondere expressievorm is, die op Curaçao op een zeer hoog peil staat.

Foto's zie p. 10

AMI...
WOENSDAG 16 NOVEMBER 1983

Gitaaravond Muziekschool

KRALENDIJK — Vrijdag 18 november zal de Bonaireaans muziekschool (BMS) een gitaaravond presenteren waaraan vijfentwintig cursisten hun medewerking verlenen. Op het programma staan populaire melodieën en composities van klassieke meesters. De artistieke leiding van de presentatie is in handen van de gitaar-pedadoog Rudy Bedacht die tevens een instructieve voordracht over de gitaar zal houden. De avond begint om half acht in het jeugdhuis Jong Bonaire.

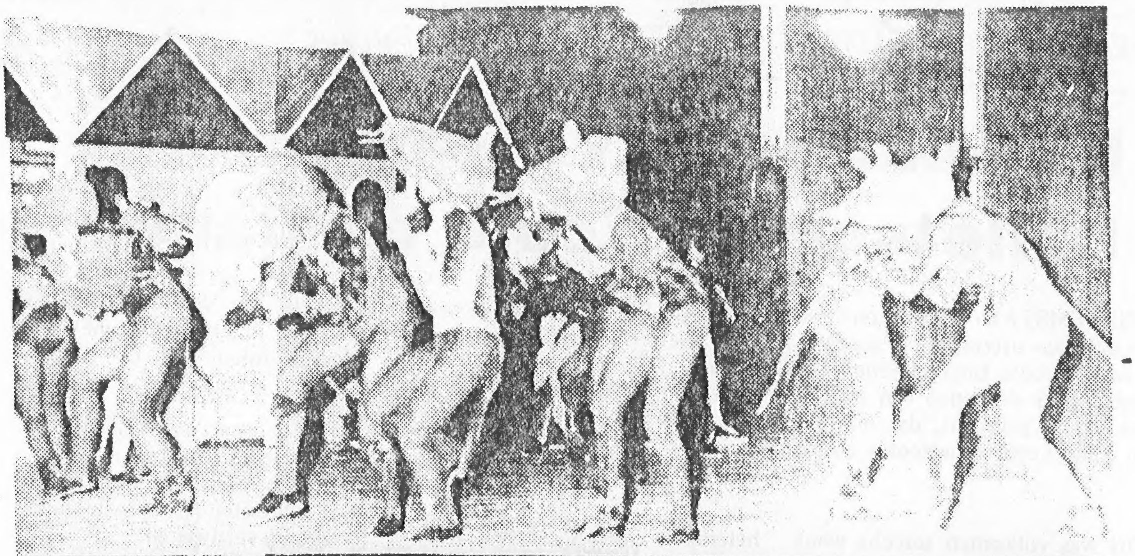
AMIGOE 14/11-83

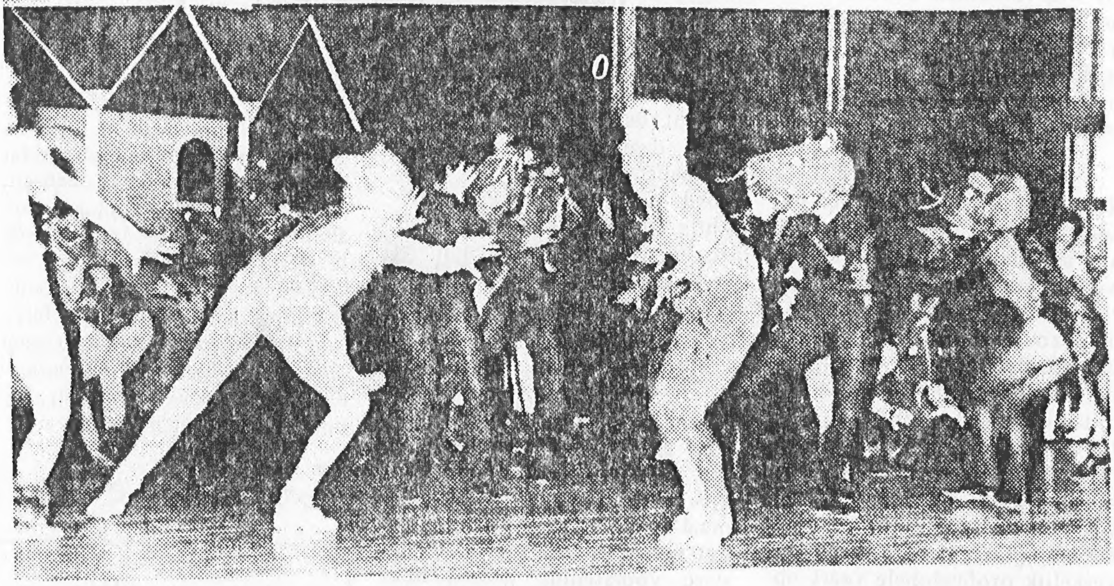
Expositie en lezing over oosterse kunst

WILLEMSTAD — In het Curacaose museum wordt ingaande morgen een expositie gehouden van Japanse prenten van deze eeuw. De opening van deze expositie vindt morgenavond om half negen plaats. Er worden werken getoond van artiesten als Kiyochika, Kotondo, Hasui, Hiratsuka, Azechi, Sekino, Mori en Saito.

Aansluitend daarop geeft mevrouw Georgia Cash vrijdagavond in het museum, beginnend om acht uur, een lezing over de Japanse prenten, geplaatst in een historisch perspectief.

Mevrouw Cash heeft kunst gestudeerd aan de universiteiten van Miami en van Florence in Italië. Zij specialiseerde zich daarna aan de Columbia University in oosterse kunsten. Zij heeft de leiding gehad over de Far East Gallery in New York City. Momenteel treedt zij op als consulente voor verzamelingen, lezingen en exposities van oosterse kunst.

WILLEMSTAD- Op de foto enkele scènes uit de voorstelling, van RATS, de fantastisch goede show die de leerlingen en leerkrachten van de balletschool Ecole de Danse gisteravond brachten in Centro Pro Arte. Wie een avond ontspannen wil genieten van een bijzonder goede uitvoering kan een gang naar Centro Pro Arte hedenavond of anders volgend weekeinde, van harte worden aanbevolen.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Maandag 14 november 1983

Nasementu di Hesus

"JEZUS IS GEBOREN"

"Jezus is geboren" - vertaald in het Papiaments.

WILLEMSTAD - Op initiatief van het Antilliaans Bijbelgenootschap is het boekje "Jezus is geboren" in het Papiamentu vertaald. Dit boekje maakt deel uit van de serie "Wat de Bijbel ons vertelt". Deze serie, oorspronkelijk bedoeld voor verstandelijk gehandicapten, sloeg zo aan bij kinderen dat deze boekjes in vele talen vertaald werden. Dit boekje is vertaald door Nydia Ecury, Jenny Fraai en Ruth Zefrin in het kader van hun vertaalwerk voor het ABG.

De Antilliaanse Bijbelgenootschap verklaarde blij te zijn als eerste boekje in de serie in het Papiamentu het boekje "Nasementu di Hesus" uit te kunnen geven. "Nasementu di Hesus" is verkrijgbaar bij de boekhandel en bij het Antilliaans Bijbelgenootschap, F.D. Rooseveltweg 70/hoek Mirla Plateweg (geopend van maandag t/m zaterdag van 9 tot 12 's morgens). Prijs: f. 4.-

Amigoe
ZATERDAG 12 NOVEMBER 1983

Geschilderd hooglied van Capricorne

De dichteres mevrouw Nydia Ecury opende gisterenavond een tentoonstelling van schilderijen van de schilder José Maria Capricorne in gallerie de Bloemhof aan de Santa Rosaweg. De Heer Capricorne had haar gevraagd deze tentoonstelling te openen — zo zei ze — vanwege het feit dat op die manier de ene kunstvorm de andere aanvulde: poëzie kan schilderkunst ver-tolk-en! Zij beklemtoonde verder, dat de schilderkunstige verwerking van het thema liefde — waarover deze tentoonstelling gaat — voor eenieder een wedergeboorte zou kunnen betekenen, hier, op deze plaats, in deze tijd. Daarna droeg zij het gedicht voor dat in woorden zegt hoeveel verschijningsvormen de liefde heeft en dat de inspiratiebron heet te zijn voor de geëxposeerde schilderijen.

TELKENS ANDERS

De schilderijen van Capricorne verdienen het om langzaam (als men dat zo mag zeggen) bekeken te worden. Er is een herhaalde rondgang nodig langs de twintig geëxposeerde werken om de tentoonstelling als geheel enigszins 'onder controle' te krijgen. Ik kan me alleszins voorstellen dat men bij het kijken naar één of meer schilderijen er op het eerste gezicht verliefd op wordt. Maar bij deze EXPOSISHON DI PINTURA INSPIRA DOR UN POESIA gaat het niet om één, maar om twintig schilderijen die elk op z'n eigen manier de volheid en de veelheid van de liefde moet uitstralen, weergeven, duidelijk maken.

Het gedicht (waarvan de dichter(es) zelf onbekend wenst te blijven) gaat over de onbenoembaarheid/ ondoorgrondelijkheid van de liefde. De dichter zegt opnieuw (en opnieuw, en opnieuw) dat deze liefde niet te vatten is; en dan probeert hij in woorden toch telkens weer — met beelden die de makro- en de mikrokosmos omvatten — uiting te geven aan zijn beleven; zelfs als hij zegt het verlossende woord niet te kunnen zeggen, dan is er toch weer een 'misschien zo' of een 'misschien zus', om dan maar weer van voren af aan te beginnen. Dat cyclische van het gedicht moet voor Capricorne een verrukking zijn geweest, want zo kon hij schilderkunstig laten zien dat de liefde hem dwingt/drijft, telkens opnieuw, om na de voltooiing van welk schilderij dan ook, een tweede, een derde, een zoveelste maal opnieuw in 'fèrf di kolo' of in 'imagennan inkomprendibel' nogmaals te laten zien: 'Ai, no trata di komprendé e amor aki!'

Wat mij frappeert is dat geen van de twintig schilderijen door een citaat uit het gedicht getekend wordt. 'Geïnspireerd door een gedicht' is naar mijn gevoel dan ook niet juist; het moet zijn 'qua thematiek identiek aan ...' Dat valt helaas niet geheel en al te bewijzen, en dat komt door het ontbreken van een datering op veel van de schilderijen. Wel is duidelijk dat de schilderijen in een reeks van jaren zijn ontstaan en nu, met behulp van het bewuste gedicht, onder één noemer worden gebracht.

Ik verstout mij hieraan toe te voegen dat de laatste twee schilderijen in de reeks (nr. 19 en 20) ook het laatst zijn ontstaan: de schilder heeft in woorden (het gedicht) gevonden wat hem in kleur en in beeld (begrijpelijk of niet) bezig houdt. Voor hemzelf is door het gedicht duidelijk geworden wat hem drijft/dreef. De prachtige schilderijen 19 en 20 zijn herkenbaar als een voorlopig sluitstuk in een reeks, een balans, een synthese voor dit moment. Mocht bij deze schilderijen de gedachte dat U misschien naar abstract werk kijkt U wat afschrikken, kijk dan eerst nog een keer rond, en herken dan in deze laatste twee een samenvatting: er is lekker veel op te zien; het totaal van 18 schilderijen-'ervoor' moet samenkomen in een extase van rood, wit en goud, maar moet tevens herkenbaar zijn als een nieuw 'misschien zo'.

Ach, er is zo veel meer te vertellen over dit krachtige hooglied van de liefde (over de verwachting, over de inspiratie, over de verandering, over de vergrijzing etc. etc.), maar het is beter als U zelf gaat kijken en met het gedicht in uw hand dit hooglied geïllustreerd weet. Er is nog zo'n indringend vertolker van het hooglied; Capricorne en hij zullen elkaar wel goed verstaan, pasobra mil biaha nan a trata di pinta e amor.

SYBREN PAUL

Volgens onderwijskringen bezoek Peter Fodale prematuur

BUITENLANDSE TECHNISCHE BIJSTAND BIJ INVOERING PAPIAMENTS?

ORANJESTAD - Zoals men ook in de Beurs heeft kunnen lezen bracht gedurende de tweede week van oktober professor Peter Fodale van de Universiteit van Michigan in de Verenigde Staten een bezoek aan Aruba. Hij staat bekend als een expert op het gebied van talen en schreef een boek over de grammatica van papiamento, welke volgend jaar in de Verenigde Staten wordt uitgegeven. Doel van zijn bezoek, aldus een communiqué van het Bestuurscollege, was zich te orienteren om na te gaan in hoeverre hij Aruba technische bijstand kon verlenen bij de "planning en mogelijke invoering van het papiamento in het onderwijs".

Aldus kan men lezen in de laatste uitgave van "Skol y Komunidat", het orgaan van de onderwijsvakbond Simar, in een beschouwing over de invoering van het papiamento als voertaal op school.

Het blad zegt dat het bezoek van professor Fodale als een verrassing kwam voor de Simar én voor de commissie, die al geruime tijd werkt aan een grammatica voor het papiamento.

Welk beleid

Verschillende vragen rezen naar aanleiding van dit bezoek. Waarom vraagt men technische bijstand uit de Verenigde Staten in verband met de invoering van het papiamento tijdens de fase, waarin wij ons thans bevinden? Heeft Aruba zelf niet voldoende experts op het gebied van de linguistiek en het onderwijs om dit werk te doen? In hoeverre wordt momenteel gebruik gemaakt van de lokale expertise? De fundamentele vraagt blijft evenwel: "In het kader van welk beleid vraagt men deze buitenlandse technische bijstand?"

Voor wat betreft dit laatste punt is het een feit dat officieel het eilandsbestuur nog geen definitieve beslissing genomen heeft betreffende invoering van het papiamento in het onderwijs. Dat wil zeggen, gaat het papiamento voertaal worden of niet? In welke klas gaat men het papiamento als voertaal introduceren en op welk moment gaat men verder met een andere voertaal? Welke gaat deze laatste voertaal worden, Nederlands, Spaans, Engels?

In een brief aan de scholen merkt Minister Veeris op dat een van de problemen, men bij de invoering van het papiamento in het onderwijs betreft de onduidelijkheid ten opzichte van een aantal essentiele punten. Volgens de minister moet een van de eerste stappen zijn het wegnemen van deze onduidelijkheid door politieke beslissingen. De politieke beslissingen zullen te maken moeten hebben met:

a. de plaats en de rol, die men voor de moedertaal wenst in het onderwijs en van de tweede voertaal.

b. de procedure, die gevolgd gaat worden bij de invoering van het onderwijs, zoals planning, research, produktie van lesmateriaal, herscholing van onderwijskrachten enz. Hieruit trekt de redaktie van "Skol y Komunidat" de conclusie dat het meest urgente op dit moment is het nemen van politieke beslissingen.

De discussies op psychologisch, didactisch en linguistisch gebied hebben al jaren geduurd en de konkluisie laat geen enkele twijfel: het papiamento moet naar de scholen!

Ook over de vraag "tot welke klas het papiamento ingevoerd zal worden op de basisscholen" hebben vele discussies plaatsgevonden en de argumenten voor of tegen een beperkte invoering of invoering in het gehele basisonderwijs zijn bekend. Het standpunt van de Simar is dat fundamenteel Aruba geen enkele buitenlandse expert nodig heeft om op bovenstaande vragen een antwoord te geven. Deze moeten wij zelf beantwoorden! Welnu, zolang wij zelf niet beslist hebben wat wij in de grond willen, hoe kunnen wij dan buitenlandse technische bijstand gaan vragen?

Historische culturele waarde

Met betrekking tot deze onduidelijkheid moet toegegeven worden dat het zustereiland Curaçao, Aruba een stap voor is. Zoals bekend heeft het Eilandsbestuur van Curaçao onlangs besloten dat het papiamento als voertaal voor het hele basisonderwijs en het papiamento in 1984 als vak op school ingevoerd zal worden. Er kunnen misschien twijfel bestaan of Curaçao tijdig klaar kan komen met de noodzakelijke voorbereidingen voor 1984, maar het belangrijkste is dat men de discussieperiode heeft afgesloten en een beslissing genomen heeft. Jammer genoeg, is Aruba niet zover.

In een verklaring naar aanleiding van het bezoek van professor Fodale gaf Betico Croes te kennen dat het Bestuurscollege van Aruba het papiamento niet zal invoeren in het onderwijs, zoals gebeurd is op een ander eiland (Curaçao?), maar dat het Bestuurscollege het papiamento zal bewaren als een cultureel-historische waarde, het papiamento zal gaan ontwikkelen zodat het op een gegeven moment een volledig ontwikkelde taal, en dan pas is ons papiamento geschikt om ingevoerd te worden als voertaal in de eerste klassen van het basisonderwijs, maar daarna als "leervak".

Ten zeerste wordt betreurd dat de verklaring van Betico Croes niet gepaard ging met

zie verder p. 13

argumenten van psychologische, didactische of linguistische aard. Maar hoe het ook zij, beslissingen zijn nog niet gevallen.

Beledigd

Om meer achtergrondinformatie te krijgen omtrent het bezoek van professor Fodale, name de redactie contact op met Ramon Todd Dandaré, lid van de grammaticacommissie. Volgens deze kan het eerste idee Fodale uit te nodigen opgekomen zijn toen de Arubaan Rob Martis, die zijn Ph.D. in de Verenigde Staten behaalde, zijn dissertatie overhandigde aan Betico Croes. Toen bleek dat professor Fodeale Rob Martis tijdens zijn studie bijgestaan had, een boek aan het schrijven was over de grammatica van het paiamento en een expert op het gebied van het papiamento was.

Op grond hiervan besloten het Bestuurscollege en Onderwijszaken Fodale uit te nodigen voor een orientatiebezoek met het oog op eventuele technische bijstand.
stand.

Todd Dandare vond dit bezoek vreemd, aangezien geen moment overleg was gepleegd met de grammaticacommissie.

Voorts kreeg de grammaticacommissie gedurende het bezoek van professor Fodale geen uitnodiging om met hem van gedachten te wisselen.

Individueel kreeg de leden van de commissie telefonisch een uitnodiging voor een gesprek met de professor. De commissie gaf te kennen zich niet alleen gepasseerd te voelen, maar ook beledigd. Vanaf oktober 1981 (!) vraagt de commissie een vergadering met het Bestuurscollege om over haar werkzaamheden te praten, maar er komt geen enkele reactie zijdens het Bestuurscollege. En nu blijkt ineens dat binnen iemand in de Verenigde Staten laat halen om hier een linguistisch instituut te komen opzetten. Het kostte het Bestuurscollege veel geld deze persoon Aruba te brengen zonder te weten wat deze persoon op Aruba kwam doen.

NIET NOODZAKELIJKERWIJS FODALE

Ramon Todd Dandaré zegt ervan overtuigd te zijn dat Aruba voldoende lokale experts heeft om de grondwerkzaamheden te verrichten en dat eerst hiervan gebruik dient te worden gemaakt alvorens bijstand in het buitenland te zoeken. En mocht technische bijstand toch noodzakelijk blijken, dan hoeft deze niet noodzakelijkerwijs uit de de Verenigde Staten en ook niet noodzakelijkerwijs Fodale te zijn. Er zijn verschillende Amerikanen, die meer studies over het papiamento verricht hebben en zelfs papiamento kunnen spreken, zoals Edward Bendix, John Burmingham en Roger Andersen.

Na zijn bezoek van ongeveer een week zette professor Fodale een voorstel op papier voor de structuur van een linguistisch instituut. Volgens Todd Dandaré is het plan van Fodale niets nieuws. Ook de grammaticacommissie had een plan voor een linguistisch instituut en onder andere over juist dit plan wil de commissie al zolang met het Bestuurscollege vergaderen.

Op 18 oktober vergaderde de commissie met onderwijsgedeputeerde Frank Croes, Betico Croes en hoofd onderwijszaken Ronny Koolman om de problemen, die gerezen waren rond het bezoek van Fodale, uit de weg te ruimen. Men kwam tot het volgende accoord. De taak van de grammaticacommissie wordt gewijzigd.

Was deze aanvankelijk om een grammatica voor het papiamento op te stellen, welke gebruikt zou worden bij invoering van het papiamento in het onderwijs.

Thans is de taak geworden de structuur en taak van een linguistisch instituut uit te werken, dat zich niet alleen zal bezig houden met het opstellen van een grammatica, maar ook leiding zal verlenen bij de invoering van het papiamento in het onderwijs en de wetenschappelijke studie van de moedertaal. Welke plaats professor Fodale hierbij zal gaan innemen is niet geheel duidelijk voor de grammaticacommissie. Volgens bekomen inlichtingen zou de professor min of meer een "externe adviseur" van het instituut gaan worden. Volgens Ramon Todd Dandderé bestaat bij onze bestuurders en met name bij het Eilandsbestuur van Aruba wantrouwen ten opzichte van de eigen wetenschapsmensen en om politieke redenen. Om (neo) koloniale redenen willen onze bestuurders de waarde van onze eigen wetenschapsmensen nog niet inzien. Deze experts krijgen veel meer erkenning buiten Aruba dan op het eiland en zelfs op de Antillen zelf. Dit leidt ongetwijfeld tot veel frustraties bij onze academici. Indien wij een werkelijke onafhankelijkheid nastreven, dan moet dit gepaard gaan met de ontwikkeling van een gezond nationalisme, waarin niet gekeken wordt naar ras, afkomst of sociale klasse, aangezien wij allemaal Arubanen zijn.

Niets konkreets

De redaktie van "Skol y Komunidat" had ook een telefonisch gesprek met hoofd onderwijszaken Ronny Koolman over de kwestie Fodale. Tijdens dit gesprek bevestigde Koolman dat het bezoek van Fodale een oriënterend karakter had en dat deze met verschillende instanties en personen gesproken had. De reden van het bezoek was volgens Ronny Koolman dat Aruba in tijdnood begon te raken met de kwestie papiamento, dat verschillende werkzaamheden, nog niet klaar waren. Hij refereerde ondermeer naar de grammaticacommissie, die op dit moment een halve dag per week aan haar taak wijdde, hetgeen niet voldoende was om klaar te komen met het werk. Om deze reden en aangezien bekend was dat Fodale een expert was op het gebied van papiamentse grammatica, werd besloten hem voor een orientatiebezoek uit te nodigen. Koolman erkende dat tot nu toe geen enkele beslissing gevallen was over invoering van het papiamento en ook dit was punt van bespreking met fodale geweest. Er zal voorts een bespreking plaatsvinden tussen Onderwijszaken en de grammaticacommissie over de positie, die professor Fodale in het toekomstige linguistisch instituut zal gaan innemen.

Na deze bespreking zal Onderwijszaken een advies opstellen voor het Bestuurscollege, dat een beslissing in deze moet nemen.

De bedoeling is dat enige (twee?) Arubanen in eilandsdienst genomen worden om "full time" in het instituut te werken. Tot nu toe werd niets concreets afgesproken met professor Fodale. Deze was van plan volgend jaar naar Aruba terug te komen om een studie, die hij momenteel maakt over de papiamentse grammatica te voltooien.

Konklusies

Aan de hand van de verkregen inlichtingen komt de redactie van "Skol y Komunidat" tot de konklusie dat de beslissing om Fodale uit te nodigen te snel genomen is en zon-

z.o.z.

Vervolg
Buitenlandse
Bijstand

der overleg met andere instanties.

Op zich is het niettemin een gunstig teken dat zijdens onze bestuurders belangstelling bestaat voor de problematiek rond de invoering van het Papiamento in het onderwijs.

Maar men is van mening dat de bestuurders een blijk van werkelijke belangstelling in deze problematiek geven, wanneer zij eindelijk besluiten een beslissing te nemen, een beslissing die gebaseerd zal moeten zijn op serieuze psychologische, didaktische en linguistische argumenten, waarbij op de eerste plaats het belang van het Arubaanse kind komt. Er zijn al teveel jaren verloren gegaan zonder geen of bijna geen van de omstandigheden geschapen te hebben, die de invoering van he papiamento mogelijk moe ten maken. Dus, we hebben no vele jaren voor de boeg. Ove "tijdnood" gesproken...!

Tot zover de beschouwin in "Skol y Komunidat".

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Dinsdag 15 november 1983

Pools-Venezolaans pianiste Eva Maria Zuk op Aruba

ORANJESTAD - Het laatste culturele evenement, dat dit jaar gebracht wordt ter gelegenheid van de tweehonderdste geboortedag van Simon Bolivar onder auspicien van de Arubaanse Kunstkring in samenwerking met de Conac in Venezuela, zal een concert zijn aanstaande vrijdagavond in Cas di Cultura door de Pools-Venezolaanse pianiste Eva Maria Zuk, die grote internationale faam geniet, vooral als Chopin-vertolkster.

De in 1947 geboren pianiste ontving haar opleiding bij haar moeder, het conservatorium in Caracas en de Julliard School of Music in New York, waarna verschillende specialisaties volgden, ondermeer in Parijs en Polen. Haar concertreizen nadien brachten haar naar de meeste Europese steden, Noord-, Midden- en Zuid-Amerika, waarbij zij verschillende belangrijke internationale prijzen in de wacht sleepte. Ook heeft zij verschillende grammofoonplaten op haar naam staan. Momenteel voert zij de titel van muzikaal ambassadrive van Venezuela en is als zodanig tijdelijk verbonden aan de Venezolaanse ambassade in Mexico. Eva Maria Zuk is verschillende malen op Aruba geweest, doch als toeriste en nimmer als soliste.

Kaarten voor het concert van aanstaande vrijdagavond zijn verkrijgbaar in alle boekhandels.

DINSDAG 29 NOVEMBER 1983
AMIGOE

"Doe Maar" op Curaçao

WILLEMSTAD — De Nederlandse pop-groep die Nederlands-talige reggae ten gehore brengt, «Doe Maar» komt de volgende week naar Curacao voor twee optredens. In de Ñapa is enkele maanden geleden geschreven over deze groep, die in Nederland een geweldige populariteit geniet, vooral onder de zeer jeugdigen, die als vanouds weer gillen en flauw vallen bij optredens.

Doe Maar komt samen met een filmploeg van de radio- en tv-omroep Veronica. Er zullen opnames gemaakt worden van de optredens voor latere uitzending in Nederland. Doe Maar maakt een kleine toernee. De lokale organisatie ligt bij de staf van hotel Bianca, die daarover op korte termijn nadere informatie zal verstrekken. Wel is al geregeld dat er t-shirts en «buttons» van Doe Maar worden rondgedeeld onder hen die de groep op 6 december op Hato verwelkomen Doe Maar is in Nederland zodanig een rage dat er alles van te krijgen is: van t-shirts tot handdoeken, potloden, pennen.

De Beurs
Donderdag 17 november 1983

ORGELCONCERT IN KATHEDRAAL

WILLEMSTAD --In het kader van het 100-jarig bestaan van de kathedraal van Pietermaai als kerkgebouw hoopt Pater Pim Janssen op zondag, 27 november a.s. 's avonds om 9 uur een concert te geven op het fraaie orgel, waarvan de herintonatie door zijn orgelvriend Simon Graafhuis nog dit jaar voltooid zal worden.

Naast organist en cantor te Pietermaai is pater Pim Janssen tevens leraar orgel en piano aan de Curacaose Muziekakademie. Het programma dat ongeveer een uur zal duren omvat werken van Buxtehude, Pachelbel, Krebs, Bach, Händel, Boyvin, Peeters en Alain.

Het vorige orgelconcert werd gegeven door de uitzonderlijk begaafde Duitse artiest Konrad Voppel uit Duisburg op 30 mei 1982. Daarna [illegible] het orgel geruime tijd zwijgen vanwege diverse herstel- en verfwerkzaamheden aan de kathedraal, welks interieur thans bijzonder aantrekkelijk geworden is.

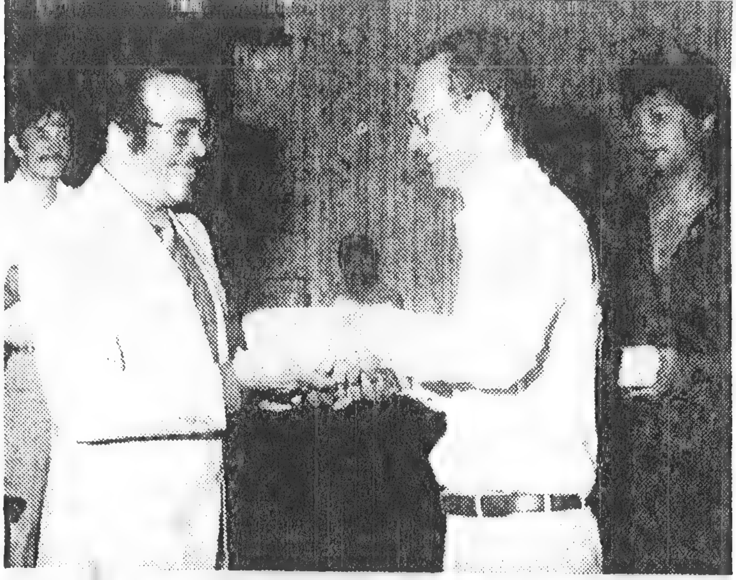
Men heeft zelfs een goed [illegible] aangebracht, zodat de benauwde warmte van vroegere jaren tot het verleden behoort.

Een woord van waardering voor pastoor Goed, plebaan sinds september 1982, is hier zeker op zijn plaats!

Vanwege de reconstructie van het Julianaplein kan men de kerk het best bereiken via de Oranjestraat, hobbelweggetje naar Scharlooweg, dan linksaf door de Ooststraat, waarna men kan parkeren in de Abraham de Veerstraat of op het schoolplein naast de kathedraal.

Zoals steeds is hier de toegang tot een concert gratis. Echter is er na afloop wel een schaalcollectie ter compensatie van de hoge kosten op muziekgebied.

Amigoe
DINSDAG 15 NOVEMBER 1983

WILLEMSTAD — Vier groepen van dertig ambtenaren krijgen gedurende acht weken les in het schrijven van Papiamentu volgens de nieuwe spelling zoals onlangs door het Bestuurscollege geformaliseerd. Na deze groep volgen anderen die dezelfde cursus zullen volgen. De interesse daarvoor is erg groot, weet de PR - afdeling van het eilandgebied te melden. Gezaghebber Ronnie Casseres opende gisteren deze spellings - cursus door het aanbieden van het leerboek "Ortografia di Papiamentu" aan de groep docenten verbonden aan deze cursus.

Amigoe 16/11-'83

PIEDRA PLAT — De jonge Arubaanse schilder Jani Croes bood prinses Juliana bij haar bezoek aan Piedra Plat een van zijn laatste werken aan. "Droom van een constructeur" is de titel van dit schilderwerk, waarbij de kunstenaar tot uiting wil brengen dat ons vertrouwen ons kracht geeft om verder te bouwen. Ons volk vormt de pilaren en onze cultuur de balken. Het gezicht op het werk herinnert aan de voorvaders. De inspiraties voor dit geschenk aan prinses Juliana waren voor Jani Croes "onze grotten, steenformaties, typisch Arubaanse huizen en de warmte van het klimaat".

AMIGOE
DINSDAG 15 NOVEMBER 1983

De andere Lauffer

Samenstelling: B. Jos de Roo

HET VERHAAL VAN RAUL ROMER (5)

PIERRE LAUFFER BEGON al vrij vroeg met gedichten over het oud worden. Net als hij de periode van de middelbare leeftijd is ingegaan, zegt hij in het gedicht "Mitar di kaminda", dat hij vindt dat zijn tijd al voorbij is en dat hij er alleen maar rekening mee hoeft te houden, dat hij in zijn kinderen voort kan blijven leven. Hijzelf is gewoon een oude grammofoonplaat: alleen maar wat herinneringen en zelfs zijn baard begint al witte spikkels te vertonen. Die baard komt nog in een later gedicht voor, dan is hij helemaal wit.

MITAR DI KAMINDA
Aki mi ta pausa.
Mi barba ja ta pinta blanku.

Un disko bieu,
Un kara machitá,
Un boonchi di rekuerdo, ruina i frakaso
A bira mi tesoro.

Mi jiunan,
Den bosonan sikiera algu di mi a keda.

Ki mi ke hasi.
Ainda falta un pida mas.

Die twee laatste regels suggereren dat hij eigenlijk vindt dat de rest van zijn leven zwaar zal zijn: ik zal er helaas doorheen moeten, ik moet nog een stuk afleggen.

Ik zou hier iets willen inlassen over de dichtkunst. Iets wat hij zegt over het dichten. Hij heeft het over de dag waarop hij misschien een gedicht zal schrijven van uiterste perfectie. Dan zegt hij: dan zal ik me voelen als de slaaf die opstaat, omdat hij zijn schuld heeft betaald, omdat zijn straf voorbij is en dan zal de hele natuur naar mij luisteren, dan zullen de rotsen tot in hun binnenste trillen. Maar, zegt hij, waarom wil mijn muze niet toestaan, dat ik zo'n gedicht schrijf? Ik verlang er ontzettend naar. Toch zal ik op een dag wakker worden, ik zal de ketenen van mij afschudden en men zal mij bij de ingang van het gevang waarin ik mij voel, met muziek ontvangen. Het gedicht eindigt met de versregel: het koor van negerinnen zal de melodie zingen van het lied dat mijn verstand altijd heeft gezocht. Dat kan ik eerlijk gezegd niet goed plaatsen, waarom hij er plotseling zijn verstand bij haalt, want het is allemaal emotioneel wat hij zegt. Ik haal het slot aan:

Lo tin koro di nigrita
pa judami desbordá mi alegria,
i kargando riba seru di nan pechu
nan lo hiba melodia
dje kansjon ku mi sintí a pursigui.

Ik kan niet zeggen, dat dit gedicht een van zijn meest geslaagde gedichten is.

De laatste paar jaar van zijn leven heeft Pierre Lauffer gedichten geschreven, waarin hij telkens weer laat blijken dat hij denkt dat zijn einde nadert. Bijvoorbeeld het gedicht over de kwarta bieu. Hij herdenkt het instrument dat hem heeft vergezeld op zijn parandas. Of het gedicht over zijn levensschip, Mi golèt, waarin hij nog voor het laatst de kusten langs zal gaan om alle vuurtorens vaarwel te zeggen en alle meeuwen die boven zijn hoofd zeilen. En dan zegt hij dat dat schip zo versleten is. De masten zijn aan het wegrotten, het roer zit niet meer goed, de touwen zijn versleten, voor ik de laatste haven binnenga en het anker weggooi, zullen wij tweeën even laten zien hoe weinig wind wij nodig hebben om te varen.

Mi golèt su belanan bolá di bientu
ta kapiando yen di brio
p'e por yega porta di sosiegu.
Ma promé ku basha anker
nos lo kore kosta,
yama tur e faronan ayó,
tur e meuchinan
kòrtando airu riba nos kabes.

Mi barku molostia
su masternan a putri'
su timon ta mankaron
i su kabuyanán gastá.
Ma djis promé nos drenta haf
nos dos lo proba
den nos último kareda
ku ki pòkò bientu nos por nabega.

EINDE

Amigoe
DINSDAG 29 NOVEMBER 1983

Rosaleskwartet speelt voor scholen en CCB

KRALENDIJK — Onder auspicien van het Cultureel Centrum Bonaire (CCB) zal de Antilliaanse pianist Raul Rosales op vrijdag 2 december optreden. Rosales zal begeleid worden door Evaristo Haseth op bas, Ramon Penso drums en Cicirilio Francees met kwarta. Ook voor de scholen zal het kwartet optreden en op vrijdag 2 december om negen uur is daarvoor plaats gemaakt voor de Ludovicusschool, de Stanislausschool, de Dominicusschool en de Bernardusschool. Om tien uur mogen dan de Cornesschool, Colegio Reina Beatrix en de Watapanaschool. Tenslotte de Scholengemeenschap om elf uur. Zoals gewoonlijk moeten de leerlingen een gulden betalen voor dit optreden onder aspicien van het CCB.

Amigoe
WOENSDAG 16 NOVEMBER 1983

Feest van de herkenning

(Expositie Japanse prenten)

VOOR TE WEINIG mensen opende gisteravond in het Curaçaosch Museum de heer Lionel Capriles een tentoonstelling van Japanse prenten. Te weinig mensen, helaas. Men denkt misschien al gauw: Japan is Japan, en dat ligt ver weg, of men laat zich misschien te gemakkelijk leiden door wat men in vroeger tijd heeft geleerd, zonder dat men mee heeft kunnen groeien met een bepaalde kunstvorm. Wat de reden voor een niet overweldigende opkomst was, durf ik niet te zeggen. Maar wat er aan prenten hing, was wel erg mooi. Men neme het mij dan ook maar niet kwalijk dat ik voor de derde keer binnen een week enthousiast ben over 'kunst'. In dit geval over een totaalbeeld van Japanse prentkunst van de twintigste eeuw.

SUCCESVOLLE SAMENWERKING

Wanneer het gaat over Japanse kunst, dan komt automatisch de 'block - print' ter sprake. In zijn openingswoord wees de heer Capriles op de ontwerper van een tekening; op de houtsnijder, die de vereiste blokken maakt (voor iedere kleur één blok); en op de drukker die het werk van de ontwerper en de houtsnijder tot een geheel brengt. Om zodoende tot een succesvol geheel te komen, om iets goeds en ook iets moois te maken, is samenwerking vereist. Die samenwerking onderstreepte de heer Capriles in zijn openingswoord, niet alleen om de Curaçaose gemeenschap in de gelegenheid te stellen ervan te genieten, maar ook om er een voorbeeld aan te nemen. Hij sprak de hoop uit dat de organisatoren van de tentoonstelling niet enkel bevestigd zouden worden in hun culturele opzet, maar door de tentoonstelling een wijder effect zouden realiseren.

HERKENNING ALOM

De tentoonstelling in het Curaçaosch Museum is van een bijzondere aard. Japan is zo ver verwijderd, dat men al gauw geneigd is te zeggen dat een andere cultuur ons wel vreemd zal zijn. Edoch, niets is minder waar! Er was sprake van een thuiskomen, een weerzien. Het meisje met de witte camelia's van Ikeda Struro, zou geschilderd kunnen zijn door Modigliani; de bezoeker die een bos bloemen achtergelaten heeft van Naoka Matsubara heeft Van Gogh gekend (of omgekeerd; Van Gogh immers heeft veel invloed ondergaan van Japanse schilders?); de drie gezichten van Tonio Kinoshita zouden door Toorop getekend kunnen zijn; maar ook zag ik een Matisse en een Manet op z'n Japans.

Voor ieder die gaat kijken, is zoiets natuurlijk op z'n minst wat vreemd; de gedachte van 'I was here before' dringt zich heel erg sterk op. Ongetwijfeld zal de wederzijdse beïnvloeding in de lezing van mevrouw Georgia Cash op vrijdagavond a.s. in het Curaçaosch Museum (aanvang 20.00 uur) aan de orde komen.

EEN OVERZICHT

In de zalen I en II van het Curaçaosch Museum zijn op dit moment de collecties geëxposeerd van mevrouw Anne van Vonno en van mevrouw Georgia Cash. Naar mijn gevoel beschikken de beide dames over een zeer goede smaak; een grove check - up van dat gevoel tijdens de opening bevestigde deze veronderstelling. Mocht u daarom vrijdagavond nog vrij hebben, dan beveel ik u de spreekbeurt met lichtbeelden van mevrouw Cash aan; had u al andere afspraken, dan moet ik u echt adviseren dit "feest van de herkenning" zelf te beleven in het Curaçaosch Museum. De tentoonstelling duurt tot en met 17 december.

SYBREN PAUL

De Beurs
Woensdag 16 november 1983

ORFEON ALEGRO VIERT 15 JARIG BESTAAN

WILLEMSTAD - Op 22 december aanstaande viert Koro Orfeon Alegro haar 15 jarig bestaan met een Kerstconcert in de kerk van Sta. Familia om 20:00 uur.

Het koor begon in 1968 als een simpel studenten-koortje van de Maria Immaculata Lyceum en was toegankelijk voor iedereen die maar wilde zingen. Geleidelijk aan begonnen steeds meer mensen van buiten de schoolgemeenschap zich te interesseren voor het koor.

Toen Orfeon Alegro werd geboren, moest die konkurreren tegen de Aguinaldo-groepen om haar identiteit te bewaren. Het koor is de eerste zanggroep die samen met een steelband optrad. Dirigent R.Yankey bewees met zijn repertorium dat het koor bestaansrecht had. Het beleid van R.Yankey was om de zang zoveel mogelijk te demokratiseren teneinde iedereen te bewegen mee te doen zonder onderscheid van persoon of klasse.

Door de persoonlijke inzet van de dirigent van het koor, de heer R.Yankey en personen als pater van Baars en de Zusters Modesta en Pulgheria is de zanggroep uitgegroeid tot een koor dat toegankelijk is voor personen van alle gezindten. Men is van harte welkom.

Kaarten zijn verkrijgbaar bij alle leden van het koor voor f. 7,50. De opbrengst komt ten goede van de parochie van Sta.Familia.

Papiamentu-strip

WILLEMSTAD— Vandaag kan iedereen kennis maken met Reini, Papi en Swinda, deze drie beleven heel veel avonturen die voortaan iedere maandag en donderdag in de lokale kranten zullen verschijnen.

De intentie van deze nieuwe strip is om de bevolking te informeren over de manier waarop het papiamentu geschreven moet worden en gaat uit van de regering in samenwerking met de Schooladviesdienst.

Zoals bekend zal ook eind deze maand het boek 'Ortografia di Papiamentu' aan de gehele bevolking verstrekt worden.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Vrijdag 18 november 1983

VOORSTELLINGEN NEW YORK CITY BALLET OP ST. MAARTEN

(Van onze korrespondente)
PHILIPSBURG - Leden van het New York City Ballet zullen in St. Maarten twee optredens verzorgen in het Covention Centre van het Sheraton Mullet Bay Hotel. De voorstellingen, georganiseerd door de "Islands Gems Charity Foundation", I.S.M. PanAm, Island Genee Gem. Ent., Pelican Resort en de St. Maarten Hotel Association, worden gehouden op 30 november en 3 december a.s. aanvang stipt 20.15 uur;

Na de Gala Première op 30 november-, - een fundraising aktiviteit van de Island Gem Charity Foundation - worden aanwezigen in de gelegenheid gesteld onder het genot van champagne en snacks met de dansers kennis te maken.

Naast voornoemde optredens zijn tevens voor 4e-, 5e en 6e klassers der Lagere Scholen voorstellingen voorzien van uitleg gepland op donderdag 1 december. Deze zijn gratis.

De Island Gem Charity Foundation, dat zich bijzonder gelukkig prijst met het halen van het beroemde New York City Ballet naar St. Maarten, hoopt op een goede publieke opkomst, daar de opbrengst van deze en reeds eerder gehouden fundraisingen, ten bate komen van het St. Rose Hospitaal, het St. Maarten Home het Marigot Hospitaal en de St. Maartense scholen.

Amigoe
DINSDAG 29 NOVEMBER 1983

Grupo Ambiente bij open huis Landhuis Ascencion

WILLEMSTAD — In het marine-bezinningscentrum Ascencion wordt zondag 4 december het maandelijkse open huis gehouden.

Om tien uur begint men met een korte kapeldienst. Daaronder zal Grupo Ambiente de samenzang begeleiden. Na afloop van de dienst kan men genieten van een expositie van keramiek en pottenbakkersartikelen van Erwin Pietersz en Petra van der Geest. Mogelijk kan men er nog ideeën opdoen voor Pakjesavond. Voor de muzikale begeleiding zorgt Grupo Ambiente, hetgeen bij hen in goede handen is. Er is verder koffie verkrijgbaar en indien gewenst ook een koud drankje. Voor degenen die zondag richting Westpunt trekken is het misschien een goede gedachte bij Ascencion even af te slaan naar het landhuis.

NILDO MARCHENA OP CURACAO

WILLEMSTAD- Bovenstaande de impressie van zomaar een landweggetje op Curaçao is afkomstig van de vaardige hand van de Curaçaose artiest Nildo Marchena, die zich al in 1970 vestigde in Terneuzen in Zeeuws-Vlaanderen, maar zijn geboortegrond niet kan vergeten. Hij heeft al vele exposities van zijn werk gehad o.m. in 1960 in wat nu Hotel Plaza op Curaçao heet, in Cali in Colombia in Hotel Alvarez, in 1970 in Terneuzen en ook in Katwijk, en laatstelijk in 1981 in Rijswijk.Nildo kreeg zijn eerste schilderlessen toen hij als misdienaar in contact kwam met een Italiaanse non, die toen in Habaai vertoefde. Ook de op Aruba woonachtige Griekse schilder Pandelis gaf les aan Nildo, evenals Douwe Nieuwenhuizen, een schilder die op Curaçao op een reclamekantoor werkzaam was. De bekende leraar van de Hendrikschool Nechi Pieters gaf eveneens les aan de jonge Nildo, die zich op deze wijze bekwaamde in zijn liefhebberij. Ook in Colombia kreeg Nildo les, daar van de beroemde Mino Bonici. In Terneuzen is Nildo buiten zijn schilderijen tevens werkzaam als free-lance reclame-man, om het dagelijkse brood op de plank te verdienen. De bekende Albert Heijn-reclames, die elke week in alle grote landelijke dagbladen en in vele plaatselijke dagbladen verschijnen, worden mede door Nildo Marchena samengesteld. Hij blijft enige maanden op Curaçao, waar hij zijn moeder is komen opzoeken en hij hoopt in die periode een tiental schilderijen bijeen te schilderijen, opdat hij voor zijn vertrek zijn vroegere eilandgenoten kan tonen hoe sterk hij vooruit is gegaan in zijn kunst. Nildo hoopt in maart weer naar Nederland te vertrekken.

WILLEMSTAD - De historicus Roberto Palacios ontving gisteravond in het zesjarige Centro Cultural Bolivar y Bello, de Andrés Bello onderscheiding uit handen van de Venezolaanse Consul, dr. Getulio Carvallo. De onderscheiding was het hoogtepunt van een avondvullend programma waarbij leerlingen van het culturele centrum hun kunnen lieten zien door dans, voordracht en een expositie. Ook werd het blad 'Revista Informativa' gedoopt.

Op de foto: het moment van de onderscheiding door Getulio Carvallo. Naast Roberto Palacio staat de directrice van het Centro Cultural Bolivar y Bello, Natacha Ramírez.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Vrijdag 18 november 1983

CUROM (Z-86) viert 50-jarig bestaan

WILLEMSTAD - Radio Curom/Z-86 herdacht gisteren het heugelijke feit dat 50 jaar geleden het initiatief genomen werd om een organisatie op te richten met het doel de radio te introduceren op Curaçao. Dit jaar op 20 februari is het precies 50 jaar geleden dat de Curaçaose Radio Vereniging werd opgericht teneinde te komen tot een verbreding van de communicatie op ons eiland. Twee jaren daarna ging de zender de lucht in.

Volgens de Direkteur van Radio Curom, de heer Orlando Cuales, moeten degenen die het initiatief hiertoe genomen hebben, eer aangedaan worden. De Curom is vooral de laatste jaren enorm gegroeid, zei Orlando Cuales. Bovendien, zei hij verder, is de Curom erg populair onder het volk. Het ligt in de bedoeling dat de zender ook zo blijft, aldus Cuales.

Het was eerst de bedoeling om het 50-jarig bestaan te vieren met de opening van het nieuwe gebouw van de radiozender te Otrabanda. "Doch door onvoorziene omstandigheden hebben wij dit niet kunnen bereiken", zei Orlando Cuales. "Vandaar dat wij de komende week, m.i.v. 21 november, het 50-jarig bestaan vieren met een "feestweek".

Het programma start met een "instrumentalisten concours", Festival Shon Coco Palm, dat plaats vindt op 26 november in Centro Pro Arte. Bovendien zullen hierbij vele genodigde artiesten optreden. Het concours wordt gevolgd door een "sport sympcsium" in de aula van de universiteit van de NA, gedurende welke gediskussieerd zal worden over de plannifikatie en de infrastruktuur van de sport. Ook vindt op dezelfde dag plaats een "Verhalen Festival", waaraan personen boven de 40 jaar kunnen deelnemen. Deze aktiviteit heeft ten doel te praten over de geschiedenis van Curaçao opdat onze verhalen niet in de vergetelheid geraken.

De Feest Week wordt afgerond met een Ban Topa Festival op zondag 27 november in de middaguren in Punda en Otrabanda. Er zullen hierbij vele attrakties geboden worden. In de avonduren ter hoogte van Rif kunnen de feestgangers genieten van vuurwerk georganiseerd door Z-86 in samenwerking met Coca Cola en Kentucky Fried Chicken.

DINSDAG 29 NOVEMBER 1983

Kerstconcerten van Vivons en chantant

ORANJESTAD — Het gemengd koor Vivons en Chantant met dirigent Rufo Odor, pianiste Hilda Wijnaar en basgitaar Ruben Sneek zal zondag om half negen in Cas di Cultura een Kerst - uitvoering geven. Op vrijdag 9 december 's avonds om half negen is er eveneens een uitvoering en wel in het Wesley - auditorium te San Nicolas. Het traditionele Kerstconcert draagt de naam Paranda Navideño. Er worden Engelse, Papiamentse en Spaanse liederen gebracht, waaronder een paar swingende aguinaldos. Kaarten zijn verkrijgbaar bij alle leden van Vivons en Chantant en aan de zaal.

Amigoe

WOENSDAG 30 NOVEMBER 1983

Beroep op controle door politie

Toerist met oude fles van Statia verdwenen

SINT EUSTATIUS — Elke woensdag doet het toeristen - zeilschip "De Polonesia" Sint Eustatius aan en blijft dan een dag in de haven zodat de toeristen Statius kunnen bezoeken om tegen de avonduren weer terug te keren naar Sint Maarten.

Afgelopen woensdag zagen twee leden van de Historical Foundation een Amerikaanse toerist bij het oude gedeelte van de baai, die een fles uit de zeventiende eeuw in zijn hand hield. Zij gingen naar de man toe en legden hem rustig uit dat het verboden is dit soort historische voorwerpen zomaar mee te nemen, maar afgestaan moeten worden aan de politie of aan de Historical Foundation. De toerist voelde hiervoor bitter weinig, liet weten dat hij daar niets mee te maken had en ging naar het schip.

Een buitenlandse werkneemster bij een grote maatschappij op Statius liet weten: "Houden jullie je mond dicht. Jullie hebben niets gezien". De twee leden van de Foundation slikten dit niet en gingen bij gezaghebber Sleeswijk hun beklag doen. Toen deze niet aanwezig was, ging men naar de politie, die direct bereid was hieraan iets te doen, maar door het tijdverlies was de boot reeds vertrokken met de kostbare fles aan boord. Majoor Jansen stelde zich in verbinding met Sint Maarten om de man aan te houden en te zorgen dat de fles terug naar Statius kwam. Later werd gemeld dat dit niet gelukt was.

In een gesprek met de Amigoe op Sint Eustatius werd een dringend beroep gedaan dat de politie voortaan controle gaat uitoefenen op dit soort diefstal van historische voorwerpen, die van Statius zijn en van groot belang voor het eiland. In het verleden zijn op deze manier reeds teveel oude voorwerpen met herinneringen aan oud - Statius van het eiland verdwenen, tot groot verdriet van de Historical Foundation.

Amigoe
WOENSDAG 30 NOVEMBER 1983

BEKENDMAKING

AAN ALLE LEERKRACHTEN OP CURACAO

In een proklamatie van de Gezaghebber van Curaçao, de heer R.A. Casseres, vorig jaar uitgegeven, wordt op grond van het besluit van Bestuurscollege nr. 81/13054, de 1ste december van elk jaar uitgeroepen tot

"DIA DI ENSEÑANSA"

Het Bestuurscollege heeft het programma voor de viering van de DIA DI ENSEÑANSA 1983, die op 1 december 1983 plaatsvindt in Sentro Deportivo Kòrsou van 07.30 uur tot 12.30 uur, vastgesteld.

Tijdens deze viering zal hulde worden gebracht aan Dr. Nelly Prins-Winkel, die de stuwkracht is geweest voor invoering van het papiaments in het onderwijs. Ook de Regionaal-Secretaris voor het Caraibisch gebied van UNESCO, mevr. E. Dango-de Vargas, zal aanwezig zijn.

Het thema op deze dag zal zijn:
DE TAAL IN HET ONDERWIJS
GISTEREN ..... VANDAAG ..... MORGEN .....

Verder zal uitgebreide informatie worden verstrekt inzake de beleidsplannen van het Bestuurscollege m.b.t. invoering van het papiaments in het onderwijs.

Tevens heeft het Bestuurscollege bepaald dat op 1 december 1983, alle scholen op Curaçao gesloten zullen zijn. Het Bestuurscollege rekent op de aanwezigheid van alle leerkrachten in het Sentro Deportivo Kòrsou op 1 december a.s. Een persoonlijke uitnodiging terzake zal u bereiken via uw Schoolbestuur.

Het Bestuurcollege voornoemd,

De Gezaghebber,
R.A. Casseres.

De Secretaris,
Mr. E.A. Vlieg.

Afd. P.R.

AMIGOE
ZATERDAG 3 DECEMBER 1983

WILLEMSTAD — 'Pa grandi i chiki', daar is de onlangs uitgegeven Papiamentstalige gedichtenbundel voor bestemd. De gedichten zijn geschreven door Freddy Hollander. In de bundel zijn de gedichten ondergebracht in [illegible] denkgedichten, gedichten over de natuur, over gevoelens en over het leven.

De eerste gedichtenbundel werd door Freddy Hollander overhandigd aan May Henriquez die door de jaren heen veel gedaan heeft op het gebied van vertalingen, onder andere gedichten en toneelstukken. Op de foto het moment van de overhandiging.

AMIGOE
WOENSDAG 30 NOVEMBER 1983

Lijst van "wegblijvers" onderwijsdag

WILLEMSTAD— Een lijst met alle niet- opgekomen onderwijzers op de studiedag van morgen wordt aan de betrokken gedeputeerde doorgegeven, die dan moet beslissen welke maatregelen genomen worden tegen die onderwijzers. Dat is beslist door de commissie die de studiedag organiseert.

Namens de commissie verklaarde Hugh Lopes vanmorgen aan de Amigoe dat morgen een lijst opgesteld wordt van de aanwezige en dientengevolge ook van de afwezige leerkrachten op de studiedag in Sentro Deportivo Korsou. Deze beslissing is genomen in verband met de oproep van het RK Centraal Schoolbestuur aan de katholieke leerkrachten om niet aan die studiedag deel te nemen. De studiedag is echter door de regering georganiseerd en de leerkrachten moeten eraan deelnemen aangezien ze — hoewel 1 december officieel tot een vrije dag uitgeroepen is — toch voor die dag uitbetaald worden.

Omdat een groep leerkrachten zich dus aan deze door de regering genomen beslissing wilt onttrekken, zal een absentielijst opgesteld worden, zo verklaarde Lopes.

Papu: deelname Onderwijsdag verplicht

WILLEMSTAD— Het bijwonen van een studiedag op dag van het onderwijs moet verplicht gesteld worden voor alle onderwijzers. Tegen degenen die zonder geldige reden absent zijn op deze dag moeten maatregelen getroffen worden. Het is namelijk belachelijk en beledigend dat bepaalde groepen openlijk durven zeggen niet aan die dag mee te zullen doen. Zo verklaart de politieke groepering Papu in een communiqué.

Volgens Papu heeft de Curacaose overheid zelf de mogelijkheid hiertoe opengelaten. De houding van het BC ten opzichte van het wel of niet bijwonen van de studiedag door de katholieke onderwijzers is naar Papu's mening dan ook laks en slap.

Papu vindt bovendien dat Papiamentu niet alleen naar school moet, maar in alle hoeken moet doordringen, zoals in de rechtspraak, in overheids- kantoren, in verzekerings- polissen, belastingpapieren en alle andere instanties waar de bevolking veelvoudig gebruik van maakt.

NEW AGE Wednesday November 30, 1983

CHILDREN SONG FESTIVAL

The stage was set! The 14 participants in the 5th Annual Children's Songfestival were excited and eager. The capacity crowd at the Mullet Bay Convention Center was enthusiastic as they anticipated good music and song.

Despite incessant problems with the sound-system, which detracted substantially from the 'show', the youngsters - ranging in age from 8 to 12 and representing 8 primary schools on the island, thrilled the audience with melodious renditions of such diverse songs as "Candy Man" and "Gold Mine."

When 9-year old Judianne Hoeve from the St. Joseph school finished "Down by the River" the thunderous applause from the audience left no doubt in anyone's mind as to who the winner of the 1983 Children's Songfestival would be. The 1st runner-up was 11-year old La Vaune Henry from the Methodist Agogic Centre who in a lovely voice and with a great display of self-confidence sang "Somewhere over the Rainbow." Little 10-year old Dion Marsham also of the Methodist Agogic Centre captured the title of 2nd runner-up with his rendition of "Maria". And the 3rd runner-up in this year's songfestival was 11-year old Merietza Haakmat from the Pondside Elementary School who told us of the dangers of living on "Easy Street."

The contestants were judged in the areas of voice, articulation and performance by 3 judges in each area. Accompaniment was provided by Anastacia Larmonie on piano, Clement Richards on drums and Billy Richards on base. Intermediate performances were given by students from the Martin Luther King Jr. School & the Methodist Agogic Centre as well as by the winners of previous songfestivals.

New Age congratulates the participants in & the organizors of the 5th annual Children's Songfestival for making the last Sunday in the month of November indeed a "Day of the Child."

Amigoe
DONDERDAG 1 DECEMBER 1983

Drs Römer: voorbereiding een eis

Papiamentu als voertaal eindoel

WILLEMSTAD — Het moet zover komen dat Papiamentu ingevoerd wordt als voertaal op school. Daarvoor is het wel vereist dat er voldoende voorbereidingen worden getroffen. Als dat niet gebeurt, moet men er niet aan beginnen. Wanneer die voorbereidingen zodanig voltooid zijn, dat de invoering een feit kan worden, kan ik niet zeggen. Aldus drs Raul Römer gisteravond in de aula van de UNA tijdens een voordracht over deze gevoelige materie.

Drs Römer zei dat voor alles bekend moet zijn wat er staat te gebeuren: invoering Papiamentu alleen als voertaal in de eerste twee klassen van het basisonderwijs of voor het hele onderwijs. Voor ieder van deze twee opties is een aparte voorbereiding vereist. Bij de invoering in de eerste twee klassen moet voorts een overgangsperiode ingebouwd worden na de tweede klas. Als besloten worden tot algehele invoering van het Papiamentu als voertaal, maar dan ook voor alle typen van onderwijs tot universiteit toe, dan moet gezorgd worden voor aangepast lesmateriaal voor al die typen. Los hiervan moet gedacht worden aan die doelgerichte leermateriaal bedoeld voor onderricht aan onderwijzers die op die onderwijs moeten geven in de landstaal, ongeacht welke beslissing er genomen wordt.

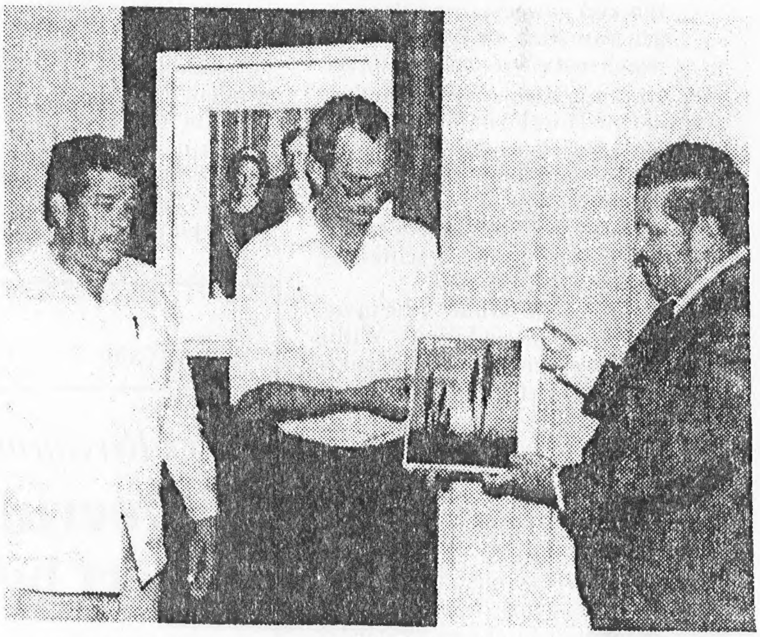
Hij ziet de invoering in de eerste twee klassen als een start op weg naar algehele invoering van het Papiamentu in het onderwijs. Of de voorbereidingen voldoende gevorderd zijn om dat volgend jaar van start te laten gaan, liet hij in het midden.

De keuze van de spelling vond hij minder steekhoudend; dat is niet het meest essentiele van de taal. Belangrijk is wel dat nu eenmaal de beslissing gevallen is, die wordt nagekomen, ongeacht of men het nu mooi vindt of niet.

Een ander punt waar drs Römer op hamerde was de wisselwerking tussen het kind en zijn omgeving ten aanzien van het gebruik van Papiamentu. Niet alleen op school, maar ook thuis. Ouders moeten zich bemoeien bijvoorbeeld met het onderwijs van hun kinderen. Anderzijds wees hij er op dat met de invoering van Papiamentu op school nog geen oplossing is gevonden voor de obstakels die kinderen ondervinden bij het verwerken van hetgeen zij op school leren en bij het maken van hun huiswerk; bijvoorbeeld bij gebrek aan een geschikte plaats daarvoor.

Uit vrees voor een uit de hand lopen van de zaak vanwege fel tegenover elkaar staande groepen op dit specifieke punt, werd het geheel gisteravond zo strak in de hand gehouden dat de discussie in de tweede helft een erg matte vertoning werd. Bovendien werd vanuit beide kampen geprobeerd drs Römer naar hun kant te trekken; als hij iets zei dat in hun straatje van pas kwam, applaudiseerde het ene dan wel het andere kamp. Drs Römer hield zich daardoor vaak erg op de vlakte en antwoordde niet altijd direct op de aan hem gestelde vragen.

Amigoe
DONDERDAG 1 DECEMBER 1983

ORANJESTAD — De voorzitter van Stinapa ir. Paul Denters heeft in het bijzijn van bestuurslid Julio Maduro gisteren aan gezaghebber Pedro Bislip de eerste 1984 Stinapa-kalender aangeboden (zie foto), dit jaar gewijd aan het natuurschoon alsmede aan bloemen en dieren van Aruba. Het is een bi zonder attractieve kalender, die ook de nodige inlichtingen geeft. Stinapa bracht bij het aanbieden dank voor medewerking allerwege op Aruba ondervonden.

Minister Jacques Veeris op Onderwijs-dag:

Invoering Papiamentu is gewoon een "must"

WILLEMSTAD— Om een totale acceptatie van het Papiamentu op school te bereiken, moet Papiamentu gewoonweg op de scholen ingevoerd worden. Het introduceren van Papiamentu als voertaal op scholen is geen emotionele kreet, maar een authentieke en waardevolle uiting van de identiteit van een volk. Zo verklaarde minister van onderwijs Jacques Veeris vanmorgen op de studiedag in Sentro Deportivo Korsou vanwege de Onderwijsdag.

De studiedag waar zoveel verschillende meningen over te horen zijn geweest, ging vanmorgen van start om ongeveer half negen met circa een half uur vertraging. Hoewel de bijzondere schoolbesturen hun leerkrachten niet aanmoedigden om deel te nemen aan deze dag was de zaal allesbehalve leeg. Toch bleef ongeveer een zesde deel van de beschikbare stoelen bleef onbezet.

Ged Lucille Wout — die inviel voor ged van onderwijs, Willie Franco die ziek is — benadrukte dit in haar toespraak, door te stellen dat de aanwezige leerkrachten hun burgerlijke gehoorzaamheid tonen door op te dagen en zich zo op de hoogte te stellen van het beleid van de regering.

Zij heeft geconstateerd dat de laatste jaren steeds meer en meer mensen bewust worden van het belang van het onderwijs voor de ontwikkeling van het volk. De continue discussies die er zijn over het functioneren van het onderwijs zijn volgens Wout het bewijs van een dynamisch ontwikkelingsproces.

De gedeputeerde veroordeelde de verdeeldheid binnen de instanties die betrokken zijn met het onderwijs door te zeggen dat deze dag het symbool moet zijn van een gemeenschappelijke inspanning om te komen tot een beter onderwijs. In zo'n proces moet wel rekening gehouden worden dat "conservatieve krachten", die de ontwikkeling bevechten en daarbij proberen "onschuldigen" te manipuleren, verklaarde Wout.

Minister Veeris op zijn beurt zei bewust te hebben gekozen voor Papiamentu, omdat hij gelooft in een vooruitgang van zijn land. Hij verklaarde in zijn beleid rekening te houden met de noodzaak om alle "kunstmatige barrières" weg te nemen, die een gunstige ontwikkeling van de taal in de weg staan.

De vertegenwoordigster van de directeur- generaal van de UNESCO, mevrouw Hershelle Challenor, wees op het belang van een goede communicatie onder de bevolking, en de rol die een taal speelt. Aangezien bewezen is dat een kind beter onderwezen kan worden in de moedertaal, kan met onderwijs in de moedertaal een beter geïnformeerde en ontwikkelde burger geschapen worden. En dat is de eerste stap naar de ontwikkeling van een beovlking en gemeenschap.

Dr Nelly Prins- Winkel werd vanmorgen gehuldigd, als één van de personen die de aanzet gaven tot het bewustwordings- en aceptatie- proces met betrekking tot Papiamentu in het onderwijs. In haar proefschrift "Kabes Duru" is opgenomen hoe zich verschillen ontwikkelen in het leerproces van kinderen uit de diverse lagen van de maatschappij, afhankelijk van de stimulatie en aandacht die ze thuis krijgen. Op grond hiervan concludeerde ze dat de kinderen die niet zo goede resultaten hebben niet dom zijn, maar gehinderd worden door de vreemde taal waarin ze onderricht krijgen.

Gezaghebber Casseres deelde mee dat op 8 december de Openbare LOM/MOK- school aan de Comanchestraat van naam verandert en officieel Dr Nelly Winkel- school zal heten. Met deze geste wil de Curacaose overheid erkenning geven aan de inspanningen van mevrouw Prins-Winkel voor het gebruik van Papiamentu in het onderwijs.

Drs Raymond Jessurun:

Invoering Papiamentu levert besparing op

WILLEMSTAD— Door introductie van Papiamentu als voertaal op basisscholen bespaart de regering zich jaarlijks miljoenen gulden. Met lessen in Papiamentu kunnen de papiaments- sprekende kinderen beter presteren, zodat het aantal zittenblijvers afneemt; met als gevolg dat de regering niet dubbel moet betalen aan onderhoud van scholen en uitbetaling van de leerkrachten. Zo meent drs Jessurun in zijn gisteren gehouden toespraak in een panel samengesteld ter gelegenheid van Onderwijsdag.

Volgens Jessurun hadden met deze gelden 500 à 1000 volkswoningen gebouwd kunnen worden. Hij wees erop dat bij het Praktisch Beroeps Onderwijs (waar alle lessen in Papiamentu gegeven worden) binnen een jaar zeer goede prestaties geleverd zijn door leerlingen die hun stof na tien jaar onderwijs in het Nederlands nog niet onder de knie hadden.

Dit is ook het geval bij de scholen voor moelijk lerende kinderen. Drs Lio van der Veen, hoofd van de Schooladviesdienst die ook deel uitmaakte van het panel, vindt wel dat de onderwij-

zie verder p.25

Vervolg Besparing met Papiamentu

zers dan onderricht moeten worden in het geven van lessen over en in Papiamentu. Hij verklaarde dat er ook plannen zijn voor opzetten van cursussen op de Universiteit, zodat ook Papiamentu op het hoogste niveau gegeven kan worden. In het kader van erkenning van onze eigenwaarde en behoud van het respect van anderen ten opzichte van anderen ten opzichte van ons, is het belangrijk dat er niet alleen en Canada, Amsterdam en Geneve op universitair Papiamentu gegeven en bestudeerd wordt, verklaarde drs Van der Veen.

Drs Enrique Muller wees erop dat invoeren van Papiamentu ook bijdraagt aan ontwikkeling van de sociale omgang op school. Als de leerlingen onderling en met de onderwijzer vrijuit, zonder een taalbarrière contact kunnen hebben, bevordert dat een aktievere deelname aan het onderwijsproces, aldus Muller. Hij eindigde zijn relaas: "Als we dit niet riskeren, betekent dat dat we erin berusten te blijven fungeren als een kopieermachine. En hoewel de kopie soms helderder en scherper is dan het origineel, zal het nooit iets creatiefs zijn".

AMIGOE
VRIJDAG 2 DECEMBER 1983

WILLEMSTAD — De dag van de musici werd op 27 november gevierd met onder andere een heilige mis die opgedragen werd door Mgr. Ellis. Tijdens deze dienst werd er speciale aandacht besteed aan diegenen die in een koor zingen.

Bij deze plechtigheid was gezaghebber Casseres aanwezig, die in zijn toespraak nadruk legde op de eenheid die er onder de bevolking moet bestaan. Pacheco Domacassé, hoofd van de sektie Cultuur, zei van mening te zijn dat het belangrijk is dat er federaties van koren en dat er andere disiplines zijn om op die manier uiting te geven aan creativiteit. De dienst werd bijgewoond door ongeveer 300 mensen, die daarna in de gelegenheid werden gesteld en drankje te nuttigen ter ere van deze speciale dag.

AMIGOE
ZATERDAG 3 DECEMBER 1983

Nieuwe voorzitter culturele adviesraad

WILLEMSTAD — De heer F.B. Tromp, lid van de adviesraad, is aangewezen tot lid voorzitter van de Antilliaanse sektie van de adviesraad voor culturele samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk. Deze funktie kwam vrij, toen de voorzitter, dr. René Römer, het gouverneurschap van de Nederlandse Antillen aanvaardde. De raad van ministers is in een vergadering van 2 december akkoord gegaan met de benoeming van de heer Tromp.

